

**Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών**

**Department of Archival, Library and Information Studies
School of Management, Economics and Social Sciences**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ
ΕΝΤΥΠΟΑΝΑΠΗΡΙΑ»**

Ρουκουνάκη Μαρία-Ειρήνη (ΑΜ:17059)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Δάφνη-Κυριάκη Μάνεσση

Αθήνα, Φεβρουάριος 20

Επιτροπή Εξέτασης

1. Δάφνη-Κυριάκη Μάνεσσα
2. Κουλούρης Αλέξανδρος
3. Κωνσταντίνος Κυπριανός

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

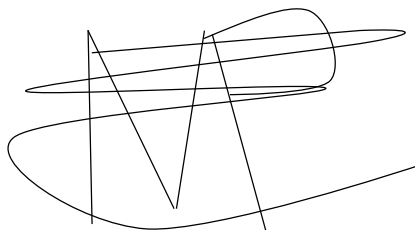
Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένη Ρουκουνάκη Μαρία – Ειρήνη του Χρήστου, με αριθμό μητρώου 17059 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής διοικητικών, οικονομικών & κοινωνικών επιστήμων του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και συστημάτων πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

Ρουκουνάκη Μαρία - Ειρήνη

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να Ευχαριστήσω πρώτα από όλα, την καθηγήτρια μου, Δάφνη - Κυριακή Μάνεσση που δέχθηκε να με αναλάβει. Για την επίβλεψη , την βοήθεια και την κατεύθυνση που μου προσέφερε στην παρούσα Πτυχιακή εργασία ενώ παράλληλα μου επέτρεψε να ασχοληθώ με ένα τόσο όμορφο και αξιόλογο θέμα. Η συμβολή της ήταν πολύτιμη, η στήριξη από την πρώτη στιγμή και κατανόησή της πολύ σημαντική!

Ευχαριστώ όλους τους φορείς που συνέβαλλαν στην εργασία αυτή καθώς και όλες τις βιβλιοθήκες που συνεργάστηκαν και μου παρείχαν χρόνο και σημαντικές πληροφορίες. Ευχαριστώ επίσης, τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής που δέχθηκαν να με ακούσουν και να με βαθμολογήσουν. Η άποψη τους μου είναι πολύτιμη.

Ακόμη, ευχαριστώ τους καθηγητές της σχολής γιατί χωρίς τα μαθήματα τους δεν θα είχαμε τις γνώσεις να αναφερθούμε να ενημερωθούμε και να αναλύσουμε τόσο σημαντικά θέματα.

Τέλος, μεγάλο Ευχαριστώ στην οικογένεια μου και τους φίλους μου, που με στήριξαν όχι μόνο την περίοδο της ενασχόλησης μου με την Πτυχιακή αυτή, αλλά σε όλη την περίοδο των ακαδημαϊκών μου χρόνων στον Πανεπιστήμιο, αφού πίστεψαν όχι μόνο σε εμένα, αλλά και στους στόχους μου, στις πεποιθήσεις μου και στα όνειρα μου!

Ευχαριστώ όλους που ήσασταν δίπλα μου σε αυτό το μεγάλο ταξίδι !

Φεβρουάριος, 2021

Ρουκουνάκη Μαρένια

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Πιστεύω ακράδαντα ότι η χειρότερη αναπηρία είναι η κακή συμπεριφορά.»

-Scott Hamilton Αμερικάνος μουσικός Τζαζ

Δεν θα μπορούσα παρά να συμφωνήσω απόλυτα με το παραπάνω. Το δικαίωμα στη ζωή αποτελεί ένα από τα πιο βασικά θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, σχεδόν σε όλα τα συντάγματα του κόσμου. Ο κοινωνικός αποκλεισμός και ο στιγματισμός των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι ένα ζήτημα από απασχολεί «κάθε καιρό» την κοινωνία αλλά και εμάς τους ίδιους, ή θα έπρεπε έστω.

Σε καμία περίπτωση το δικαίωμα στη ζωή δεν έχει ως κριτήριο την αρτιμέλεια, το φύλο, το χρώμα, την καταγωγή τη θρησκεία ή οτιδήποτε έχει ο κάθε άνθρωπος που μπορεί να τον κάνει να ξεχωρίζει από την «ομοιομορφία» του κόσμου.

Στο δικαίωμα για ζωή, αξιοπρεπή και ισότιμη ζωή, δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις ούτε κατηγορίες ανθρώπων. Το δικαίωμα στη μόρφωση, τυπική και άτυπη, που αποτελεί και το θέμα μας στην παρούσα εργασία, συγκεκριμένα, στο δικαίωμα πρόσβασης στις βιβλιοθήκες για τα άτομα με εντυποαναπηρία είναι πολύ σημαντικό. Τα άτομα αυτά, που δυστυχώς η ζωή επέλεξε να τα δυσκολέψει αλλά όχι να τα αποκλείσει, έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στα κοινά είτε αυτό είναι πολιτικά, κοινωνικά ή οτιδήποτε άλλα.

Για πρώτη φορά το 1975 αναγνωρίστηκαν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ΑμεΑ ¹ για μία κανονική και πλήρη ζωή.

Για όλους τους παραπάνω λόγους θα ερευνηθεί, θα αξιολογηθεί και θα παρουσιαστεί

Θα ήθελα να τονίσω ότι λόγω του πολύ λεπτού αυτού θέματος που επέλεξα να ασχοληθώ για την πτυχιακή μου, δεν θα ήθελα ούτε θελημένα ούτε μη να προσβάλω σε καμία περίπτωση το κοινό που απευθύνεται η εργασία, αλλά σκοπός μου είναι η προβολή των τρεχουσών καταστάσεων, ενώ και με την κοινοποίηση της εργασίας στόχος είναι, η άμεση λύση στην αποκατάσταση της προσβασιμότητας στις βιβλιοθήκες.

η κατάσταση της Ελλάδας στο θέμα της προσβασιμότητας στις παιδικές κυρίως βιβλιοθήκες για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

---

¹ ΑμεΑ= Άτομα με Ανάγκες

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της εργασίας αυτής, είναι η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες, και συγκεκριμένα με εντυποαναπηρία, στις παιδικές βιβλιοθήκες. Στην εργασία, αρχικά, θα παρουσιαστούν τα διαφορετικά είδη αναπηριών και αναγκών, καθώς και η ψυχολογία των ατόμων με αναπηρία αναφορικά με την ενσωμάτωσή τους στην κοινότητα μίας βιβλιοθήκης. Επίσης εξετάζεται το νομοθετικό πλαίσιο που εξασφαλίζει τα δικαιώματα πρόσβασης στις βιβλιοθήκες σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Εν συνεχεία, θα παρουσιαστούν οι τεχνολογικές υποδομές και όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις, υλικές και μη, προκειμένου να οργανωθεί μια βιβλιοθήκη που μπορεί να υποστηρίξει άτομα που έχουν περιορισμούς στην πρόσβαση στο έντυπο βιβλίο. Ακολούθως, θα ερευνηθεί η ισχύουσα κατάσταση στην Ελλάδα: θα εντοπιστούν ποιες παιδικές βιβλιοθήκες πληρούν κριτήρια προσβασιμότητας και ποιες όχι, θα καταγραφούν οι πρακτικές και οι υποδομές που εμφανίζει κάθε βιβλιοθήκη, και θα διαπιστωθεί ο βαθμός κατάρτισης του προσωπικού των βιβλιοθηκών αναφορικά με τα άτομα με αναπηρία. Τα κυριότερα συμπεράσματα περιλαμβάνουν τη σύγκριση μεταξύ των παρεχόμενων υπηρεσιών των βιβλιοθηκών και γίνονται προτάσεις για την βελτίωση των υπηρεσιών των παιδικών βιβλιοθηκών σε άτομα με εντυποαναπηρία στην χώρα μας.

ABSTRACT

The subject of this project is the integration of children with special needs, and specifically with printed disability, in children's libraries. The work will initially present the different types of disabilities and needs, as well as the psychology of people with disabilities regarding their integration into the community of a library. It also examines the legal framework that ensures access rights to libraries at national and community level. Next, the technological infrastructure and all the necessary conditions, material and non-material, will be presented in order to organize a library that can support people with limited access to the printed book. Next, the current situation in Greece will be investigated: which children's libraries meet the accessibility criteria and which will not, the practices and infrastructure displayed by each library will be recorded, and the level of training of library staff regarding people with disabilities will be determined. The main conclusions include the comparison between the services provided by the libraries and suggestions are made for the improvement of the services of the children's libraries for people with disabilities in our country.

«ΠΙΣΤΕΥΩ ΑΚΡΑΔΑΝΤΑ ΟΤΙ Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.»

-Scott Hamilton Αμερικάνος μουσικός Τζαζ

Δεν θα μπορούσα παρά να συμφωνήσω απόλυτα με το παραπάνω. Το δικαίωμα στη ζωή αποτελεί ένα από τα πιο βασικά θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, σχεδόν σε όλα τα συντάγματα του κόσμου. Ο κοινωνικός αποκλεισμός και ο στιγματισμός των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι ένα ζήτημα από απασχολεί «κάθε καιρό» την κοινωνία αλλά και εμάς τους ίδιους, ή θα έπρεπε έστω.

Σε καμία περίπτωση το δικαίωμα στη ζωή δεν έχει ως κριτήριο την αρτιμέλεια, το φύλο, το χρώμα, την καταγωγή τη θρησκεία ή οτιδήποτε έχει ο κάθε άνθρωπος που μπορεί να τον κάνει να ξεχωρίζει από την «ομοιομορφία» του κόσμου.

Στο δικαίωμα για ζωή, αξιοπρεπή και ισότιμη ζωή, δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις ούτε κατηγορίες ανθρώπων. Το δικαίωμα στη μόρφωση, τυπική και άτυπη, που αποτελεί και το θέμα μας στην παρούσα εργασία, συγκεκριμένα, στο δικαίωμα πρόσβασης στις βιβλιοθήκες για τα άτομα με εντυποαναπηρία είναι πολύ σημαντικό. Τα άτομα αυτά, που δυστυχώς η ζωή επέλεξε να τα δυσκολέψει αλλά όχι να τα αποκλείσει, έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στα κοινά είτε αυτό είναι πολιτικά, κοινωνικά ή οτιδήποτε άλλα.

Για πρώτη φορά το 1975 αναγνωρίστηκαν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ΑμεΑ² για μία κανονική και πλήρη ζωή.

Για όλους τους παραπάνω λόγους θα ερευνηθεί, θα αξιολογηθεί και θα παρουσιαστεί η κατάσταση της Ελλάδας στο θέμα της προσβασιμότητας στις παιδικές κυρίως βιβλιοθήκες για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

Θα ήθελα να τονίσω ότι λόγω του πολύ λεπτού αυτού θέματος που επέλεξα να ασχοληθώ για την πτυχιακή μου, δεν θα ήθελα ούτε θελημένα ούτε μη να προσβάλω σε καμία περίπτωση το κοινό που απευθύνεται η εργασία, αλλά σκοπός μου είναι η προβολή των τρεχουσών καταστάσεων, ενώ και με την κοινοποίηση της εργασίας στόχος είναι, η άμεση λύση στην αποκατάσταση της προσβασιμότητας στις βιβλιοθήκες.

² ΑμεΑ= Άτομα με Ανάγκες

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ.....	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	10
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	11
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	12
ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΤΥΠΟ-ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ.....	14
1.1 Τι είναι εντυπο-αναπηρία.....	14
1.2 Ορισμοί.....	16
1.3 Είδη Αναπηριών	18
1.4 Εντυποαναπηρία.....	22
1.5 ΑΝΑΓΚΕΣ στις ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	25
1.6 Ψυχολογικό προφίλ ΑΜΕΑ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° :ΥΠΟΔΟΜΕΣ: Νομοθεσία.....	30
2.1 νομοθεσια στην ελλαδα και στην ευρώπη	30
2.2 Οι Νόμοι του κράτους για τις βιβλιοθηκες και τα αμεα	35
2.3 Σχολιασμος νομοθεσίας.....	36
2.4 ΥΠΟΔΟΜΕς: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	40
2.5 Εκπαίδευση βιβλιοθηκονόμων	44
Κεφαλαιο 3° : μεθοδολογία	49
Κεφάλαιο 4° : Αποτελέσματα έρευνας	51
Κεφάλαιο 5° : συμπερασματα για την ελλαδα	57
5.1 Συμπεράσματα.....	58
5.2 Καλες πρακτικες.....	60
Βιβλιογραφία	64

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στην Ελλάδα, η πρόσβαση στο χώρο των βιβλιοθηκών γενικά, και για τα άτομα με εντυποαναπηρία ειδικότερα, είτε δεν είναι διαθέσιμη, είτε δεν είναι ανανεωμένη. Με την προοπτική αυτή λοιπόν, είναι σημαντικό να διερευνηθεί η τρέχουσα φυσική κατάσταση των κτιρίων, η διαθεσιμότητα και λειτουργικότητα των τεχνολογικών υποδομών καθώς και η διαθεσιμότητα προγραμμάτων για την αποτελεσματική στήριξη των ΑμεΑ.

Μία βιβλιοθήκη λοιπόν, μπορεί να γίνει λειτουργική για τις ομάδες των ανθρώπων που έχουν κινητικές, λεκτικές και δυσλειτουργίες όρασης με μικρά και σταθερά βήματα.

Η όλη προσπάθεια, μπορεί να ξεκινήσει από την αναβάθμιση της τεχνολογίας που διαθέτει μία σύγχρονη βιβλιοθήκη, μέχρι την προσθήκη ειδικών επιστημόνων πληροφόρησης, όπως Βιβλιοθηκονόμοι, Αρχειονόμοι, Βιβλιοθηκάριοι, με παρεμβάσεις στα κτίρια για την βελτίωση της πρόσβασης κτλ. Άνθρωποι δηλαδή, που μπορούν να διαχειριστούν την πληροφορία, να την επεξεργαστούν, να την μορφοποιήσουν και να την προσφέρουν στο κοινό όσο το δυνατόν καταλληλότερη και πιο ευκολονόητη μπορούν.

Σίγουρα επίσης, οι οικονομικοί πόροι για μία βιβλιοθήκη, αποτελεί μία κινητήριος δύναμη για να μπορεί να εξελιχθεί. Μέσω λοιπόν δωρεών, προσκτήσεων, ανταλλαγών, αγορών, κληροδοτημάτων και καταθέσεων, μία βιβλιοθήκη μπορεί να εξελιχθεί και να δοκιμαστεί με δίκαιες συνθήκες, στο δύσκολο αυτό έργο της φιλοξενίας και εξυπηρέτησης όχι μόνο του συνόλου του κοινού, αλλά και των ειδικών ομάδων εντυποαναπήρων.

Είναι ευθύνη των βιβλιοθηκονόμων να κάνουν τα άτομα με αναπηρίες να αισθάνονται ευπρόσδεκτα στο χώρο των βιβλιοθηκών.

Όλα λοιπόν, γυρίζουν και περιστρέφονται γύρω από την αρχή της ισότητας της πρόσβασης για όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως της όποιας αναπηρίας να έχει το κάθε άτομο.

Στον 21^ο αιώνα, τον αιώνα της τεχνολογικής ανάπτυξης, η αρχή αυτή δεν θα έπρεπε να είναι προνόμιο αλλά δικαίωμα.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθούν οι υπηρεσίες ΑμεΑ και ειδικότερα των εντυποαναπήρων ατόμων των παιδικών βιβλιοθηκών και να διατυπωθούν καλές πρακτικές για τη λειτουργία τους στο θέμα αυτό.

Στόχοι της εργασίας είναι:

- ✓ να ελεγχθεί αν οι βιβλιοθήκες **αντικατοπτρίζουν** την πραγματική εικόνα των δυνατοτήτων των **υπηρεσιών** που κανονικά προβλέπει το κράτος για τον χώρο των βιβλιοθηκών.
- ✓ Να εντοπιστούν και να μελετηθούν **οι ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών** και μέσα από αυτές να διαπιστωθεί αν οι βιβλιοθήκες **ενημερώνουν** τους χρήστες τους σωστά για τις τεχνολογικές υποδομές που υποστηρίζουν υπηρεσίες σε ΑμεΑ.³
- ✓ Να διαπιστωθούν οι αντίστοιχες υπηρεσίες στις ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες και να συγκριθούν με τις ελληνικές.
- ✓ Να διαπιστωθούν καλές πρακτικές για την βελτίωση των υπηρεσιών σε εντυποανάπηρα άτομα και ειδικότερα στα παιδιά.

---

³ ΑμεΑ: Άτομα με αναπηρίες

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την εξαγωγή συμπερασμάτων αλλά και την παρουσίαση δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της *συγκριτικής ανάλυσης περιεχομένου*.

Η διαδικασία ξεκινά με την συλλογή και καταγραφή υλικού, γίνεται η ανάλυση των δεδομένων και η διαδικασία ολοκληρώνεται με την προβολή και τη σύγκρισή μεταξύ τους. Με την συγκεκριμένη μεθοδολογία θα συγκρίνουμε τις υπηρεσίες για ΑμΕΑ μεταξύ διαφόρων βιβλιοθηκών.

Επίσης θα χρησιμοποιηθεί (όσο οι συνθήκες το επιτρέψουν, λόγω covid) η *συμμετοχική παρατήρηση*. Εφόσον οι βιβλιοθήκες είναι ανοιχτές, θα γίνει παρατήρηση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε επιλεγμένες βιβλιοθήκες με φυσική παρουσία του ερευνητή.

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία έχει χωριστεί σε πέντε (5) κεφάλαια για την καλύτερη δυνατή ανάλυση, διερεύνηση και επεξήγηση του θέματος.

Η δομή της εργασίας έχει ως εξής :

Στο Πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται αρχικά οι σχετικοί με το θέμα όροι και διερευνάται το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο γίνεται η εργασία. Συγκεκριμένα γίνεται η παρουσίαση των αναγκών των βιβλιοθηκών για την εξυπηρέτηση των ΑμΕΑ και ειδικότερα των παιδικών και διερευνώνται τα θέματα της προσβασιμότητας σε αυτές. Επίσης, μελετάται το ψυχολογικό προφίλ των ΑμΕΑ και των αναγκών τους σε σχέση με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Στο Δεύτερο Κεφάλαιο παρατίθενται οι Νόμοι (Φεκ) για τα ΑΜΕΑ και η πρόβλεψη του κράτους σχετικά με αυτούς και ειδικότερα για τα θέματα των βιβλιοθηκών και ΑμΕΑ. Επίσης παρατίθενται και όλες οι σχετικές Ευρωπαϊκές οδηγίες και οι απαραίτητες υποδομές που έχουν ή οφείλουν να αποκτήσουν οι βιβλιοθήκες προκειμένου να υλοποιήσουν τα προβλεπόμενα από τον νόμο σε θέματα υπηρεσιών για Αμεα.

Στο Τρίτο Κεφάλαιο παρουσιάζεται η Μεθοδολογία της έρευνας και δίνονται όλες οι παράμετροι για την υλοποίηση της.

Στο Τέταρτο Κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας και γίνεται πινακοποίηση των στοιχείων προκειμένου να διευκολυνθεί η συγκριτική παρουσίαση των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών για ΑμΕΑ.

Στο Πέμπτο Κεφάλαιο Αναλύεται η κατάσταση των Ελληνικών βιβλιοθηκών από το «χθές» στο σήμερα και συγκρίνονται με βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Προβάλλονται τα συμπεράσματα για το αν τελικά οι βιβλιοθήκες σήμερα μπορούν να φιλοξενήσουν ένα άτομο με αναπηρίες και διαπιστώνεται η πραγματική κατάσταση στον χώρο. Τέλος συμπεριλαμβάνονται και εξετάζονται οι «καλές πρακτικές» για την αντιμετώπιση του θέματος της προσβασιμότητας των εντυποανάπηρων αναγνωστών των παιδικών βιβλιοθηκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΤΥΠΟ-ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΥΠΟ-ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ως αναπηρία (Disability) .... το Συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραθέτει ως ορισμό της Αναπηρίας τον εξής: «...ο όρος «άτομα με ειδικές ανάγκες» περιλαμβάνει τα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, συμπεριλαμβανομένων των βλαβών των αισθήσεων, ή σε διανοητικές ή ψυχικές βλάβες, οι οποίες περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο».

Ωστόσο, ο παραπάνω ορισμός καλύπτει περισσότερο τον ιατρικό όρο παρά τον κοινωνικό.

Ως «κοινωνικό ορισμό» στο θέμα της αναπηρίας θα προσθέταμε, την απώλεια ή τον περιορισμό των ίσων ευκαιριών και της συμμετοχής αναλογικά με το ακατάλληλο κοινωνικό περιβάλλον.

Ο όρος εντυποαναπηρία μάλιστα, είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού μεταξύ ατόμων που ζουν με αναπηρία και των φυσικών, επικοινωνιακών , τεχνικών και τεχνολογικών μέσων που μπορεί να διαθέσει ένα οποιοδήποτε περιβάλλον.

Το κοινωνικό αυτό μοντέλο λοιπόν, βλέπει την αναπηρία από την οπτική γωνία της αλληλεπίδρασης των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες μέσα σε ένα «αφιλόξενο» περιβάλλον.

Ένας ακόμη ορισμός που μπορεί να δοθεί για να καλύψει ένα άλλο κομμάτι της αναπηρίας, είναι σύμφωνα με τον **ICF International Classification Of Functioning,(Disability and Health)**, όπου: Αναπηρία είναι ένας γενικός όρος για τις σωματικές λειτουργίες, τις σωματικές δομές, τις δραστηριότητες και τη συμμετοχή. Υποδεικνύει τις αρνητικές πλευρές της αλληλεπίδρασης μεταξύ ενός ατόμου (με κάποια κατάσταση της υγείας του) και των παραγόντων

πλασίου του ατόμου αυτού (περιβαλλοντικοί και ατομικοί παράγοντες), επιβεβαιώνοντας έτσι το κοινωνικό μοντέλο που έχει παρουσιαστεί παραπάνω. Έτσι λοιπόν, καταλήγουμε στο γεγονός ότι Αναπηρίες δεν θεωρούνται οι ελλιπής δεξιότητες αλλά το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των περιορισμένων δυνατοτήτων και περιορισμών του περιβάλλοντος.

[https://www.in.gr/2020/12/03/greece/stin 1](https://www.in.gr/2020/12/03/greece/stin-1)

1.2 ΟΡΙΣΜΟΙ

Ακολουθούν κάποιοι χρήσιμοι ορισμοί που θα χρησιμοποιηθούν στην εργασία και οι οποίοι ορίζουν το πλαίσιο τόσο της αναπηρίας όσο και της βιβλιοθήκης και των λειτουργιών της σε σχέση με τους χρήστες της.

Κατάσταση της υγείας: Είναι ένας συνολικός ορισμός για τη νόσο (οξεία ή χρόνια), τη διαταραχή, την κάκωση ή το τραύμα. Η κατάσταση υγείας μπορεί να περιλαμβάνει άλλες καταστάσεις, όπως η εγκυμοσύνη, η γήρανση, το άγχος, οι συγγενείς ανωμαλίες ή η γενετική προδιάθεση.

Λειτουργικότητα: Συνολικός όρος για τις σωματικές λειτουργίες, τις σωματικές δομές, τις δραστηριότητες και τη συμμετοχή. Υποδεικνύει τις θετικές πλευρές της αλληλεπίδρασης μεταξύ ενός ατόμου (με κάποια κατάσταση της υγείας του) και των παραγόντων πλαισίου του ατόμου αυτού (περιβαλλοντικοί και ατομικοί παράγοντες).

Βλάβες: Προβλήματα στη λειτουργία ή δομή του σώματος, όπως μια σημαντική απόκλιση ή απώλεια.

Δραστηριότητα: Η εκτέλεση ενός έργου ή μιας πράξης από ένα άτομο.

Συμμετοχή: Εμπλοκή σε μια κατάσταση ζωής.

Περιορισμοί δραστηριότητας : Δυσκολίες που ένα άτομο μπορεί να έχει στην εκτέλεση των δραστηριοτήτων

Περιορισμοί στη Συμμετοχή: Προβλήματα που ένα άτομο μπορεί να βιώσει στην εμπλοκή του στις καταστάσεις ζωής.

Εμπόδια/Φραγμοί: Παράγοντες του περιβάλλοντος ενός ατόμου, οι οποίοι, μέσω της απουσίας ή παρουσίας τους, περιορίζουν την λειτουργικότητα και δημιουργούν αναπηρία. Περιλαμβάνουν πλευρές όπως ένα φυσικό περιβάλλον που να μην είναι προσβάσιμο, την έλλειψη σχετικής υποστηρικτικής τεχνολογίας και την αρνητική στάση των ανθρώπων έναντι της αναπηρίας, καθώς και τις υπηρεσίες, τα συστήματα και τις πολιτικές, που είτε είναι ανύπαρκτες, είτε δυσχεραίνουν την εμπλοκή όλων των ατόμων με κάποια κατάσταση υγείας, σε όλους του τομείς της ζωής.

Διευκολυντές : Οι παράγοντες του περιβάλλοντος ενός ατόμου, οι οποίοι, μέσω της παρουσίας τους, βελτιώνουν τη λειτουργικότητα και μειώνουν την αναπηρία. Περιλαμβάνουν πλευρές όπως ένα φυσικό περιβάλλον που να είναι προσβάσιμο, τη διαθεσιμότητα σχετικής βοηθητικής τεχνολογίας και τη θετική στάση των ανθρώπων έναντι της αναπηρίας, καθώς και τις υπηρεσίες, τα συστήματα και τις πολιτικές που στοχεύουν στην αύξηση της εμπλοκής όλων των ατόμων με κάποια κατάσταση υγείας, σε όλους τους τομείς της ζωής. Η απουσία ενός παράγοντα μπορεί επίσης να διευκολύνει, όπως για παράδειγμα η απουσία του στιγματισμού ή των αρνητικών στάσεων. Οι διευκολυντές μπορούν να εμποδίσουν μια βλάβη ή έναν περιορισμό δραστηριότητας να γίνει περιορισμός της συμμετοχής, διότι η πραγματική απόδοση μιας πράξης βελτιώνεται παρά το πρόβλημα ικανότητας του ατόμου.

Περιβαλλοντικοί Παράγοντες: Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες περιλαμβάνουν το φυσικό κόσμο και τα χαρακτηριστικά του, τον ανθρωπογενή κόσμο, τους άλλους ανθρώπους με διάφορες σχέσεις και ρόλους, την κοινωνική στάση και τις αξίες, τα κοινωνικά συστήματα και τις υπηρεσίες, καθώς και πολιτικές, κανόνες και νόμους.

Ατομικοί Παράγοντες: Παράγοντες πλαισίου που σχετίζονται με το άτομο, όπως είναι η ηλικία, το φύλο, η κοινωνική θέση, οι εμπειρίες της ζωής κ.ο.κ., οι οποίοι δεν ταξινομούνται στην παρούσα έκδοση του ICF, οι χρήστες όμως μπορούν να τους συμπεριλαμβάνουν στις εφαρμογές της ταξινόμησης που χρησιμοποιούν.

1.3 ΕΙΔΗ ΑΝΑΠΗΡΙΩΝ

Αφού αναλύσαμε τον ορισμό της αναπηρίας, θα ήταν σωστό να αναφέρουμε ότι οι αναπηρίες μπορεί να είναι:

- ✓ Επίκτητες ή εκ γενετής
- ✓ Ορατές ή αόρατες
- ✓ Μόνιμες ή προσωρινές

Διεθνώς ,οι αναπηρίες χωρίζονται με βάση τις παρακάτω κατηγορίες:

- Κινητικές Αναπηρίες
- Μαθησιακές δυσκολίες
- Αισθητηριακές Αναπηρίες
- Νοητικές Αναπηρίες
- Ψυχικές Αναπηρίες
- Άλλες αναπηρίες (όπως πολλαπλές αναπηρίες)

Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα γνωρίσουμε καλύτερα κάποιες από τις πιο γνωστές αναπηρίες.

❖ **Οι κινητικές αναπηρίες** χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Τετραπληγία
- Παραπληγία
- Ημιπληγία
- Κρανιοεγκεφαλική κάκωση
- Ακρωτηριασμός κάποιου άκρου

❖ **Αναπηρίες που αφορούν Μαθησιακές Δυσκολίες**

Οι αναπηρίες αυτού του είδους περιγράφουν ένα σύνολο διαταραχών που ελατώνουν την ικανότητα του ατόμου στην συμμετέχει στο διάβασμα την

ανάγνωση και γενικότερα την επικοινωνία . Τέτοιου είδους δυσκολίες είναι η Δυσλεξία, η Δυσαναγνωσία, η Δυσαρρυθμία, Δυσγραφία, ΔΕΠΗ, ο αυτισμός και άλλα, παρόλα αυτά θα ασχοληθούμε κυρίως με τα παραπάνω.

Τα άτομα που συμμετέχουν σε αυτή την κατηγορία παρουσιάζουν βλάβες κυρίως στο νευρικό κεντρικό σύστημα και αδυναμία στην γραφή, την ανάγνωση στην ομιλία, κοινωνική αλληλεπίδραση ακόμα και στον αυτοέλεγχο.

Τα άτομα στην κατηγορία μπορεί επίσης να μην καταφέρνουν να προσαρμοστούν στο περιβάλλον λόγω χώρου, χρώματος, φασαρίας, θερμοκρασίας κτλ.

Ωστόσο, δεν αποκλείονται από την διαδικασία της εκπαίδευσης και δεν παραλείπουν κανένα στάδιο της. Μπορούν κανονικά να μάθουν, να επικοινωνήσουν και να αλληλοεπιδράσουν απλά σε άλλους ρυθμούς και χρόνους.

❖ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Όπως έχει προαναφερθεί με τον όρο αυτό εννοούμε τις αναπηρίες που έχουν να κάνουν με τις αισθήσεις της ακοής και της όρασης κατά κύριο λόγο. Αναφέρομαι σε αναπηρίες όπως είναι η **τύφλωση** (blindness), ολικής ή μερικής φύσεως, δηλαδή η ανικανότητα της όρασης.

Μία ακόμη αισθητηριακή αναπηρία είναι και η **Κώφωση**. (**Deafness**) Ως κώφωση ορίζεται η ανεπάρκεια της ακοής είτε σε βαθμό μερικό είτε σε βαθμό πλήρη.

❖ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ (mental health)

Νοητική αναπηρία ή υστέρηση (mental disability) σύμφωνα με την Αμερικανική Ένωση για τις Διανοητικές και Αναπτυξιακές Αναπηρίες (American Association on Intellectual and Developmental Disabilities/A.A.I.D.D) είναι οι περιορισμοί στην λειτουργικότητα του ανθρώπου, οι οποίοι γίνονται αντιληπτοί και εκδηλώνονται πριν

το άτομο κλείσει το 18^ο έτος της ζωής τους. Οι περιορισμοί αυτοί απευθύνονται σε τομείς της καθημερινότητας όπως είναι η αυτονομία κυρίως και έπειτα της προσαρμογής, της μάθησης και της εργασίας.

Οι 5 οι κατηγορίες της νοητικής αναπηρίας

1 Οριακή Νοητική υστέρηση

Ο δείκτης Ευφυΐας φτάνει στους 80 με 90 πόντους, δεν αποτελεί μορφή αναπηρίας αλλά αιτία μαθησιακών δυσκολιών.

2 Ήπια Νοητική υστέρηση

Τα όρια της Ευφυΐας στο στάδιο αυτό είναι μεταξύ 50 βαθμών IQ έως την βάση της φυσιολογικής νοημοσύνης. Σε λίγες περιπτώσεις επιλέγεται ειδικό σχολείο ή η παρουσία στήριξης.

3 Μέτρια Νοητική υστέρηση

Μεταξύ 30 και 50 πόντων στο επίπεδο αυτό. Τα παιδιά στην κατηγορία αυτή αντιμετωπίζουν σοβαρές νοητικές και επικοινωνιακές δυσκολίες. Η εκπαίδευση μέχρι και την β' δημοτικού γίνεται σε γενικό σχολείο και έπειτα μέχρι και την ολοκλήρωση των σπουδών ακολουθείται ειδική εκπαίδευση και από συγκεκριμένα κέντρα.

4 Σοβαρή Νοητική υστέρηση Μεταξύ 35 και 20 πόντων κινείται το επίπεδο αυτό με βάση τους δείκτες νοημοσύνης . Η σοβαρή νοητική στέρηση αναπτύσει την εξάρτηση από τρίτα άτομα καθώς διαμορφώνεται ειδικό πρόγραμμα σπουδών με βάση τις ανάγκες του ατόμου.

5 Βαριά Νοητική υστέρηση

Το σοβαρότερο στάδιο νοητικής αναπηρίας. Το επίπεδο νοημοσύνης βρίσκεται κάτω των 20 βαθμών . Τα άτομα που υπάγοντα σε αυτή την κατηγορία αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες επικοινωνίας και κινητικότητας αλλά και σοβαρών βλαβών του κεντρικού νευρικού συστήματος. Είναι αποκλειστικά «παραδομένοι» στην βοήθεια από τρίτους.

Οι νοητικές αναπηρίες είναι αποτέλεσμα γενετικών- βιολογικών ή περιβαλλοντικών παραγόντων

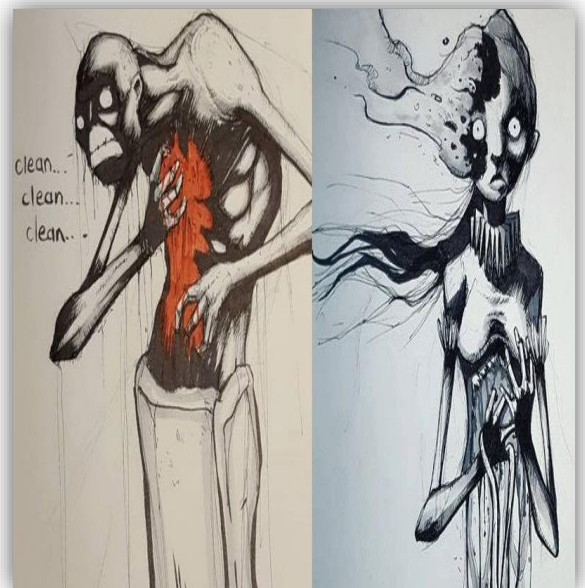
Κάποιες από τις αναπηρίες αυτές είναι το Σύνδρομο Down κ.α.

❖ ΨΥΧΙΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Οι ψυχικές διαταραχές(**mental disorder**) ανήκουν σε ένα ψυχολογικό ή συμπεριφορικό σύνδρομο που σύμφωνα με το ιατρικό λεξικό «ιατροnet» είναι

συσχετιζόμενο με ένα σύμπτωμα που επιφέρει μια διαταραχή στην λειτουργικότητα του ατόμου. Τα άτομα αυτά είτε αδυνατούν να έχουν το έλεγχο του εαυτού τους είτε θεωρώντας σωστό τον τρόπο σκέψης τους και ανάλογα με την περίσταση αντιδρούν με έναν ιδιαίτερο τρόπο αναλογικά με την σοβαρότητα της πάθησής τους. Τέτοια σύνδρομα είναι η σχιζοφρένεια, η διπολική συμπεριφορά, η κατάθλιψη, οι κρίσεις πανικού, οι φοβίες, η ανορεξία, σύνδρομο Cotard (σύνδρομο του πτώματος) αϋπνία κ.α.

Λόγω της παραπάνω κατάστασης τα άτομα αυτά δυσκολεύονται έως και αποκλείονται από τις βιβλιοθήκες με αποτέλεσμα τον κοινωνικό τους παραμερισμό. Για αυτό το λόγο ξεκίνησε η αναζήτηση τρόπων και μέσων για την συμμετοχή στους χώρους των δημόσιων και μη βιβλιοθηκών. Μια ανάσα – λύση στο πρόβλημα αυτό ήρθε να δώσει το AMEALIB μια ηλεκτρονική βάση βιβλιοθήκης για άτομα με διαφορετικών ειδών αναπηρίες. Η Πολυτροπική ψηφιακή βιβλιοθήκη αυτή υποστηρίζει την εγκατάσταση φωνής, εφαρμογή AMIS, ένα βιβλίο DAISY και άλλες τεχνολογίες που θα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω.

<https://www.onmed.gr/ygeia-psyhikh/story 1>

<https://opencourses.gunet.gr/courses/OCG 1>

Οι εντυπο-ανάπηροι χρήστες των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών έχουν προσβάσιμο περιεχόμενο σε επιστημονική πληροφορία και εκπαιδευτικό υλικό με την δημιουργία κωδικών και προσωπικού «προφίλ»

- AMEALIB (<https://www.lib.auth.gr/el/amea>)

Η αναπηρία δεν αποτελεί μόνο ένα εκ γενετής ή επίκτητο φυσικό περιορισμό. Είναι, σύμφωνα με τον **Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών**, κυρίως, μια κοινωνική συνθήκη ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του.

1.4 ΕΝΤΥΠΟΑΝΑΠΗΡΙΑ

Σύμφωνα με την **βιβλιοθήκη και κέντρο πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών**: « Η εντυπο-αναπηρία ως όρος αναφέρεται στα άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολία στην ανάγνωση έντυπου υλικού χωρίς υποβοήθηση. Αυτό μπορεί να συμβαίνει λόγω μιας φυσικής αναπηρίας που δεν του/της επιτρέπει να κρατήσει ένα βιβλίο, λόγω μιας αντιληπτικής ή μαθησιακής δυσκολίας, όπως δυσλεξία, λόγω τύφλωσης ή οπτικής αναπηρίας. Είναι μια πολύ σοβαρή κατάσταση που πρακτικά απαγορεύει την ισότιμη πρόσβαση όλων των φοιτητών στην πληροφορία και τη γνώση.»

Ο Αγγλικός όρος ή πιο κοντινός της εντυποαναπηρίας είναι **print disability** A **print disability** is a learning, physical or visual disability that prevents a person from reading conventional print. ⁴

- CELA (<https://celalibrary.ca/>)

Άλλος ένας όρος για την Εντυποαναπηρία σύμφωνα με την IFLA του 2005, εντυπο-ανάπηρος ονομάζεται αυτός που αδυνατεί να διαβάσει έντυπο υλικό λόγω μειωμένης όρασης, τύφλωσης κ.ά.

Παρατίθεται παρακάτω, ένας πίνακας που παρουσιάζει τις πιο συχνές και διαδεδομένες μορφές εντυπό-αναπηρίας καθώς και τα εμπόδια που αντιμετωπίζει η κάθε κατηγορία στην διαδικασία πρόσβασης στις παιδικές και μη βιβλιοθήκες

Παρακάτω, παρατίθεται περιληπτικά πίνακας που παρουσιάζει ανάλογα με την κάθε εντυποαναπηρία και τα εμπόδια που προκύπτουν :

---

⁴ CELA =Centre for Equitable Library Access
Public library service for Canadians with print disabilities

<u>Έντυπο-αναπηρίες</u>	<u>Εμπόδια ανάλογα με την κάθε αναπηρία, στην πρόσβαση σε μία βιβλιοθήκη</u>
<p>1) Ολική αναπηρία σώματος</p> <p>2) Μερική αναπηρία σώματος</p> <p>3) Αναπηρία άνω άκρων</p> <p>4) Ακρωτηριασμένο άνω άκρο</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δυσκολία στην είσοδο και έπειτα στην κίνηση στο χώρο και την τοποθέτηση του αμαξιδίου που θα υπάρχει • Δυσκολία χειρισμού έντυπων βιβλίων και άλλων μέσων. • Απουσία έμπειρου προσωπικού με εξειδικευμένες γνώσεις για την παροχή τυχόν βοήθειας και υπηρεσιών. • Δεν υπάρχουν ειδικά διαμορφωμένοι χώροι και αίθουσες
<p>5) Τύφλωση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία οπτικής αναγνώρισης εντύπου βιβλίου • Σκαναρισμένα αρχεία δεν είναι προσβάσιμα από τις υποστηρικτικές τεχνολογίες που χρησιμοποιούν • Έλλειψη Απτικών- Ακουστικών συστημάτων αφής • Ανεπαρξία Συστημάτων προσανατολισμού • Αδυναμία Ακουστικών περιγραφών
<p>6) Δυσλεξία</p> <p>7) Δυσαναγνωσία</p> <p>8) Δυσαρρυθμία</p> <p>9) Δυσγραφία</p> <p>10) ΔΕΠΗ</p> <p>11) Αυτισμός</p> <p>12) Asperger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία συγκέντρωσης • Αδυναμία γραφής • Δεν υπάρχουν Ηλεκτρονικά λεξικά – Πρόβλεψη λέξεων • Έλλειψη Συστημάτων υπαγόρευσης _ πρόβλεψης και παράβλεψης λέξεων και γενικά τεχνολογικών μέσων • Το προσωπικό σπάνια έχει εξειδικευμένες γνώσεις και χρόνο ώστε να ασχοληθεί με το άτομο που το έχει ανάγκη • Χώροι εμπλουτισμένοι με υπερβολική πληροφορία ή το αντίθετο που οδηγούν το άτομο στην έλλειψη της προσοχής • Απουσία διευκολιντών – ατόμων που προσφέρουν βοήθεια

--	--

* Ο παραπάνω πίνακας έχει προέλθει από την σύνθεση διαφόρων πηγών, οι οποίες αναφέρονται αναλυτικά στην βιβλιογραφία.

1.5 ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Λόγω της παραπάνω κατάστασης τα άτομα αυτά δυσκολεύονται ως και αποκλείονται από τις βιβλιοθήκες με αποτέλεσμα τον κοινωνικό τους παραμερισμό. Για αυτό το λόγο ξεκίνησε η αναζήτηση τρόπων και μέσων για την συμμετοχή στους χώρους των δημόσιων και μη βιβλιοθηκών. Μια ανάσα – λύση στο πρόβλημα αυτό ,ήρθε να δώσει το AMEALIB μια ηλεκτρονική βάση βιβλιοθήκης για άτομα με διαφορετικών ειδών αναπηρίες. Η Πολυτροπική ψηφιακή βιβλιοθήκη αυτή υποστηρίζει την εγκατάσταση φωνής, εφαρμογή AMIS, ένα βιβλίο DAISY και άλλες τεχνολογίες που θα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω.

Οι εντυπο-ανάπηροι χρήστες των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών έχουν προσβάσιμο περιεχόμενο σε επιστημονική πληροφορία και εκπαιδευτικό υλικό με την δημιουργία κωδικών και προσωπικού «προφίλ»

- AMEALIB

Η αναπηρία δεν αποτελεί μόνο ένα εκ γενετής ή επίκτητο φυσικό περιορισμό. Είναι, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, κυρίως, μια κοινωνική συνθήκη ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του.

Ανάλογα το επίπεδο και το είδος αναπηρίας που έχει το κάθε άτομο , οι ανάγκες διαφοροποιούνται. Άλλες τεχνολογικές υποδομές θα χρησιμοποιήσει ένα τυφλό άτομο και άλλες ένα άτομο με αναπηρία άνω άκρων.

Η προσαρμοστικότητα της κοινωνίας στην «πραγματικότητα» των ΑΜΕΑ δυστυχώς μοιάζει μακρινή υπόθεση τουλάχιστον για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα, παρόλη την τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη. Η απλή καθημερινή συνεισφορά του κράτους στους Ανάπηρους ανθρώπους θα έπρεπε να ξεκίναγε από μπάρες στους δρόμους, πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια, ειδικές διαμορφωμένες πόρτες και θέσεις σε λεωφορεία ακόμα και δρόμους προσαρμοσμένους έτσι ώστε να μπορούν να μετακινούνται μόνοι με ασφάλεια και χωρίς κάποιον συνεχώς μαζί τους, για να μπορέσουμε να καταλήξουμε στις βιβλιοθήκες και στις υποστηρικτικές τους δομές.

Η λέξη κλειδί στην απάντηση για το πώς το κράτος θα το επιτεύξει αυτό, είναι η αυτόνομη διαβίωση. Είναι δικαίωμα τους και πρωταρχική τους επιδίωξη .

<http://libret.weebly.com/amea.html> 1

1.6 ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΑΜΕΑ

Ζώντας σε ένα περιβάλλον γεμάτο προκαταλήψεις, ταμπέλες, χαρακτηρισμούς, ρατσισμό, μη σεβασμό για την διαφορετικότητα, τα Άτομα με ανάγκες δεν μπορούν να μείνουν ανεπηρέαστα. Σε περίπτωση που κάνουμε λόγο για άτομα ανασφαλή, άτομα ευαίσθητα, η συμπεριφορά της κοινωνίας ως προς το πρόσωπό τους τους αναγκάζει να υιοθετήσουν το προφίλ και την νοοτροπία του ανάπηρου ωθώντας τους έτσι στην απογοήτευση και την «παραίτηση». Με την πεποίθηση αυτή, τα άτομα απομακρύνονται από τις κοινωνικές δραστηριότητες και συνάμα από τις βιβλιοθήκες, χάνοντας με αυτό τον τρόπο την ευκαιρία για κοινωνικοποίηση και αυτονομία-ανεξαρτησία. Ο χώρος της βιβλιοθήκης βέβαια, δεν προσφέρει μόνο την ψυχολογική ανόρθωση του ατόμου αλλά προσφέρει και λειτουργικές δεξιότητες αφού τα Αμεα αναπτύσσουν, εξελίσσουν, ακόμη και εξερευνούν **δεξιότητες** που είτε πίστευαν ότι δεν είχαν ή δεν ήταν σε θέση να έχουν, είτε διέθεταν, αλλά δεν βρίσκονταν σε εξελιγμένο στάδιο.

Σύμφωνα με τελευταίες έρευνες, υπάρχουν 3 στάσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση της αναπηρίας από τους ίδιους τους ανθρώπους που τις έχουν: η **ενταγμένη**, η **αμφιθυμική** και η **μη ενταγμένη**.

Η πρώτη, αφορά εκείνους που αποδέχονται την διαφορετικότητα που τους δόθηκε και προσπαθούν καθημερινά με τα δεδομένα που διαθέτουν να καλυτερέψουν την ζωή τους ή και να μην τους εμποδίζουν οι δυσκολίες που τυχόν παρουσιάζονται.

Η δεύτερη, αφορά εκείνους που ανάλογα με την αντιμετώπιση που δέχονται, αισθάνονται θετικά ή αρνητικά. Είναι εκείνοι που βρίσκονται στην μέση του προβλήματος, μπερδεμένοι, και προσπαθούν και οι ίδιοι να καταλάβουν εάν αντέχουν να βοηθήσουν τον εαυτό τους ή αν θα τον “καπελώσουν” τελικά.

Τρίτη και τελευταία στάση, η μη ενταγμένη, αφορά τους ανθρώπους που δεν έχουν αποδεχτεί την διαφορετικότητα τους, που κρίνουν και καταδικάζουν τον εαυτό τους. Συχνά, τα άτομα αυτά δεν δέχονται εύκολα βοήθεια από κάποιον.

Ποιος πραγματικά όμως είναι ο πιο σκληρός κριτής; Η κοινωνία ή ο ίδιος τους ο εαυτός;

Όσον αφορά την κοινωνία αρχικά, οι άνθρωποι είναι γνωστό ότι τρομάζουν με το διαφορετικό “τους βγάζει από την άνετη ζώνη του “φυσιολογικού” και τους ταράζει. Τι πραγματικά όμως σημαίνει φυσιολογικό για τον καθένα; Αυτό λοιπόν είναι και το κοινωνικό πρόβλημα ως προς τα άτομα με αναπηρίες. Δεν μπορούν όλοι να βρίσκονται κάτω από την ίδια υπόσταση για την έννοια της φυσιολογικότητας. Στην πραγματικότητα ο καθένας μας βιώνει, αντιλαμβάνεται και αλληλεπιδρά με τον κόσμο γύρω του με τον δικό του μοναδικό τρόπο

Η κοινωνία είναι έτσι δομημένη ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του μέσου όρου του πληθυσμού και όχι του συνόλου. Με τον τρόπο αυτό οι άνθρωποι που δεν ανήκουν στο μέσο σύνολο δεν ευνοούνται από το σύστημα με αποτέλεσμα να φαίνονται διαφορετικοί και παράξενοι εκείνοι που δεν είχαν την τύχη να ανήκουν στον μέσο όρο που καλύπτει η κοινωνία.

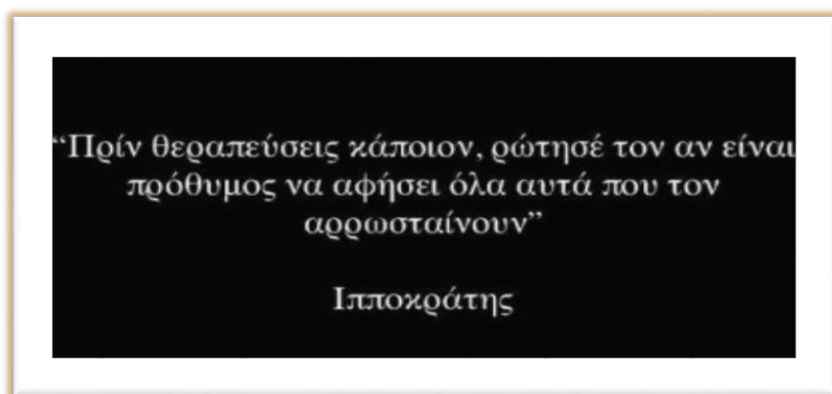
- **Σ.Κ.Ε.Π. - Σύνδεσμος Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους** είναι Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα το οποίο ιδρύθηκε στην Αθήνα, το 2008. Στηρίζεται στο θεμελιώδες δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ζει ελεύθερα, χωρίς διακρίσεις.

Όσον αφορά το ίδιο το άτομο, είτε γεννηθεί με μια αναπηρία είτε αυτή έρθει αργότερα, πάντα η αρχή της συνειδητοποίησης είναι δύσκολη. Σύμφωνα με την Ψυχολόγο **Μπογιατζή Χριστίνα**, τα αισθήματα που νιώθει ένα άτομο με αναπηρία είναι κυρίως θυμός, φόβος, λύπη, απογοήτευση και απόγνωση. Ανάλογα με την βοήθεια που θα

δεχτεί κάθε άτομο και την θέληση που έχει μέσα του, αλλάζει και το χρονικό διάστημα που χρειάζεται για να το αποδεχτεί και να συνεχίσει την ζωή του.

- Μπογιατζή, Χριστίνα, 2021, «Αναπηρία και Ψυχολογία»

URL:https://www.randp.gr/anapiria_kai_psychologia_synenteyksi_tis_kas_mpogiatzi_xristinas_e-mag-december/

<https://opencourses.gunet.gr/courses/OCG 2>

Ένας δρόμος που βοηθάει στο έργο της ενθάρρυνσης του ατόμου είναι η ενασχόληση με τον αθλητισμό, την τέχνη, την μουσική, την εκπαίδευση αφού με αυτό τον τρόπο τα Αμεα επαναπροσδιορίζουν τις ικανότητες που έχουν, θέτουν νέα όρια στον εαυτό τους και φυσικά κοινωνικοποιούνται .

Μελέτες δείχνουν άλλωστε, ότι τα άτομα με αναπηρίες που έγιναν μέλη των βιβλιοθηκών συγκεκριμένα, απέκτησαν αυτοπεποίθηση και ένιωσαν μέλος ενός κοινωνικού και φιλικού συνόλου χωρίς εμπόδια και τεχνολογικές ελλείψεις.

Εν κατακλείδι, Στα Άτομα με ανάγκες, η κοινωνικοποίησή τους, η ψυχολογία, ακόμα και η αποδοχή του προβλήματος τους, εξαρτάται σε ένα μεγάλο μέρος από το

περιβάλλον, τους ίδιους και την την κοινωνία που ζούν.

<https://parentsgo.kidsgo.com.cy/eimai-am 1>

2.1 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Για την μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των Αμα⁵ στα κοινά και με το στόχο να διατηρήσουν τα δικαιώματά τους αμετάβλητα, το κράτος προχώρησε στην έκδοση κάποιων νόμων με στόχο την προστασία τους. Σε αυτούς τους νόμους συμμετέχει και η κατηγορία των εντυπο- ανάπηρων ατόμων. Παρατίθενται παρακάτω οι πιο σημαντικοί νόμοι που σχετίζονται με την πρόσβασή τους στους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους , με τα δικαιώματά τους στην πρόνοια, την ένταξη, την ισότητα, την εκπαίδευση και την υγεία.

Νόμοι περί πνευματικής ιδιοκτησίας

- **Άρθρο 1 Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής (άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564)** Με το παρόν ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλύων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.
- **Άρθρο 2 Αντικατάσταση του τίτλου και του άρθρου 28Α του ν. 2121/1993**
1. Ο τίτλος του άρθρου 28Α του ν. 2121/1993 (Α' 25) αντικαθίσταται ως εξής: «Επιτρεπόμενες χρήσεις προς όφελος εντυποαναπήρων και ατόμων με άλλες αναπηρίες». 2. Το άρθρο 28Α του ν. 2121/1993 αντικαθίσταται όπως ορίζουν τα άρθρα 3 έως 8.

⁵ Αμα= Άτομα με ειδικές ανάγκες

- **Ο νόμος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση 4485/4-8-2017**(Φεκ 114 Α΄) όπου αναφέρει την δημιουργία προσβάσιμων κτηριακών εγκαταστάσεων, την ίδρυση κοινωνικών υπηρεσιών στήριξης ΑμΕΑ και την εξασφάλιση προσβάσιμων συγγραμμάτων .
- **Η συνθήκη του Marrakesh 2013.**Η Ευρωπαϊκή ένωση το 2017 ψήφισε υπέρ της υποχρεωτικής εξαίρεσης από τους κανόνες περί πνευματικής ιδιοκτησίας έργων που αναπαράγονται σε προσβάσιμους μορφότυπους για την διευκόλυνση ατόμων με κάθε είδους εντυπο-αναπηρία. Η Ελλάδα Βέβαια έχει υπογράψει την συνθήκη αλλά δεν έχει προχωρήσει στην κύρωσή της .

Με την συνθήκη αυτή δόθηκε λύση στο πρόβλημα της διάθεσης των έργων στους εντυπο-ανάπηρους λόγω πνευματικής ιδιοκτησίας : Μόνο το 7% περίπου των δημοσιευμένων έργων διατίθενται παγκοσμίως σε προσιτές μορφές, ενώ στον αναπτυσσόμενο κόσμο, όπου ζει το 90% των τυφλών και των ατόμων με προβλήματα όρασης, το ποσοστό είναι μικρότερο από 1%. Το πρόβλημα αυτό οφείλεται εν μέρει στα εμπόδια που δημιουργούνται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας - εμπόδια που η Συνθήκη επιδιώκει να καταργήσει.

– (Πηγή: Κ.Μάννεση, Κ. Κυπριανός, Α. Τράντα και Α.

Κουλούρης. Βιβλιοθηκονομία και Βιβλιοθήκες στον 21 ο

Αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2021. Κεφ.8 -Άτομα με αναπηρίες και βιβλιοθήκες)

Νόμοι για την πρόσβαση σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους

- **Β1. Ν. 2831 / 2000 (ισχύον ΓΟΚ)-ΑΡΘΡΟ 28 προβλέπει ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες όπως:**
  1. Στην παρ. 1 **στους χώρους των νέων κτιρίων που επιβάλλεται η εξασφάλιση τόσο οριζόντιας όσο και κατακόρυφης προσπέλασης από άτομα με ειδικές ανάγκες.** Τα κτίρια αυτά είναι τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό και στεγάζονται Υπηρεσίες του Δημοσίου, Κοινοφελείς οργανισμοί κ.α.
  2. Στην παρ. 2 **στη δυνατότητα προσπέλασης των νέων κτιρίων μέσω Διαδρόμων και ανελκυστήρων.**
  3. Στην παρ. 4 **στους χώρους υγιεινής των νέων κτιρίων**

4. Στην παρ. 8 στην πρόσβαση των ΑμεΑ στους κοινόχρηστους χώρους (Β3. Απ. 52488 / 16-11-01 (ΦΕΚ 18/Β/15-2-02) – ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών)

1. ΆΡΘΡΟ 18- Παρέκκλιση για την κατασκευή ανελκυστήρα σε υφιστάμενες οικοδομές που στερούνται αυτού και διαμένουν άτομα με αναπηρία ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της αρμόδιας υπηρεσίας Υγείας και Πρόνοιας της Περιφέρειας

Νόμοι για την εκπαίδευση

2. Νόμος 3699/2008 : Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες:

Άρθρο 1: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) είναι το σύνολο των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών στους μαθητές με αναπηρία και διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η πολιτεία δεσμεύεται να κατοχυρώνει και να αναβαθμίζει διαρκώς τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ως αναπόσπαστο μέρος της υποχρεωτικής και δωρεάν δημόσιας παιδείας και να μεριμνά για την παροχή δωρεάν δημόσιας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης στους αναπήρους όλων των ηλικιών και για όλα τα στάδια και τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Δεσμεύεται επίσης να διασφαλίζει σε όλους τους πολίτες με αναπηρία και διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ίσες ευκαιρίες για πλήρη συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνία, ανεξάρτητη διαβίωση, οικονομική αυτάρκεια και αυτονομία, με πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους στη μόρφωση και στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Άρθρο 6: Φοίτηση

1. Οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν: α) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες, υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος συνεργάζεται κατά περίπτωση με τα ΚΕΔΔΥ, με τους σχολικούς συμβούλους γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και τους συμβούλους ΕΕΠ.
β) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ, όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών.

- **Φ.14/22511/Δ1/2018 - ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018**

ΑΡΘΡΟ 4: Χώρος της Σχολικής Βιβλιοθήκης

Σε κάθε σχολική μονάδα, για τη στέγαση της Σχολικής Βιβλιοθήκης, επιλέγεται ο πλέον κατάλληλος χώρος, ο οποίος πρέπει να διαθέτει θέρμανση, εξαερισμό και καλό φωτισμό, με πρόβλεψη για την προσπελασιμότητα των ατόμων με ανάγκες (ΑμεΑ). Οι προδιαγραφές και σχετικές λεπτομέρειες καθορίζονται με σχετική εγκύκλιο.

- **ΑΡΘΡΟ 5: Υπηρεσίες της Σχολικής Βιβλιοθήκης**

Υπηρεσίες προς τα άτομα με ανάγκες (ΑμεΑ), μεριμνά για την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με ανάγκες (ΑμεΑ) και την προσφορά ίσου αποτελέσματος υπηρεσιών. Ειδικότερα, το κατάλληλο τεχνητό περιβάλλον (π.χ. ράμπες προσπέλασης) και οι διαφοροποιημένες υπηρεσίες της Σχολικής Βιβλιοθήκης (π.χ. αξιοποίηση συστήματος Braille) θα καθορίσουν το βαθμό περιορισμού των αναγκών των συγκεκριμένων χρηστών, καθώς και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς **αυτούς**.

Νόμοι για την αναγνώριση των κοινωνικών δικαιωμάτων :

Οι παρακάτω νόμοι αφορούν τα δικαιώματα που έχει ο κάθε άνθρωπος στην κοινωνία είτε με αναπηρία είτε χωρίς. Είναι θεμελιώδη δικαιώματα που δεν μπορούν να διαχωριστούν σε κατηγορίες ανθρώπων ανάλογα με το χρώμα, την θρησκεία, την καταγωγή, το φύλο.

- **ΣΥΝΤΑΓΜΑ 1975/86/2001**

Άρθρον 21

1. Το Κράτος μεριμνά για την υγείαν των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.
2. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.

- **Νόμος 4596/2019**

Ο Νόμος αυτός προασπίζεται τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών του. Κάνει λόγο για ισοτιμία ελευθερία κίνησης και λόγου καθώς και το απροσπέλαστο δικαίωμα στην ζωή.

<https://www.e-nomothesia.gr/law-news/dem 1>

2.2 ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΜΕΑ

Οι παραπάνω Νόμοι που μερίμνησε το κράτος να εκδώσει συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των Ατόμων με αναπηρίες. Στην περίπτωση που αυτοί οι νόμοι βρίσκονται όλοι σε τήρηση και υφίστανται σε όλα τα μέρη ανεξαρτήτως χιλιομέτρων, οικονομικών και κοινωνικών φραγμών, τότε μπορούμε να μιλήσουμε για σπουδαίες αλλαγές στην ζωή των Αμεα. Η ανεξαρτητοποίηση τους, η αυτονομία και η ανάλογη ροή ζωής που βιώνουμε όλοι οι υπόλοιποι, είναι μια σημαντική αρχή.

Με τους Νόμους του κράτους που αφορούν την εκπαίδευση και την προσβασιμότητα σε αυτή αλλά και τον υλικό εξοπλισμό Τα άτομα με Ανάγκες αποκτούν το δικαίωμα συμμετοχής στις βιβλιοθήκες. Πέρα όμως και από τους νόμους, για να γίνει μια Βιβλιοθήκη προσβάσιμη όμως χρειάζεται και οικονομικούς πόρους ή χρηματοδοτήσεις.

✚ Πιο συγκεκριμένα, ο **Ν. 2831 / 2000** που αφορά την προσβασιμότητα σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους προσφέρει στα εντυπο-ανάπηρα άτομα «ελευθερία κινήσεων». Από την προσθήκη ανελκυστήρων, την δημιουργία ειδικών μπαρών και τους ειδικά διαμορφωμένους σταθμούς με αμαξίδια και χωρίς σκαλοπάτια, η βιβλιοθήκη μπορεί να γίνει ένας ζεστός και φιλικός χώρος που θα φιλοξενεί τα άτομα εκείνα. Ακόμα οι προβλέψεις του νόμου αυτού επεκτείνονται στην θέρμανση στους χώρους και τους κανόνες υγιεινής .

✚ Επόμενος και σημαντικός νόμος που συμβάλει στην προσπάθεια δημιουργίας και συμμετοχής ειδικά διαμορφωμένων βιβλιοθηκών είναι ο **Νόμος 3699/2008 και Φ.14/22511/Δ1/2018 - ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018** που αφορούν την εκπαίδευση αλλά και το υλικό όπου δικαιωματικά ανήκει στις βιβλιοθήκες ώστε να το προσφέρουν στα άτομα που το στερούνται. Απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός, ειδικά εκπαιδευόμενο προσωπικό και εκπαιδευτικό υλικό είναι τα βασικά στοιχεία που το κράτος μεριμνά ώστε να μην λείψουν, να είναι ανακυκλώσιμα και άνευ καιρού διαθέσιμα.

Η στήριξη του κράτους είναι απαραίτητη για τον αγώνα που πρέπει να δώσουν οι άνθρωποι με εντυπο-αναπηρίες. Φυσικό επακόλουθο της στήριξης αυτής είναι η ανεξαρτητοποίηση των Αμεα και η απρόσκοπτη πρόσβασή τους στα κοινά. Η αναπηρία δεν θα πρέπει να αποτελεί πια δικαιολογία για τον αποκλεισμό κανενός ανθρώπου. Η κοινωνία πρέπει να οργανωθεί και να αποκτήσει το καλούπι της προσαρμοστικότητας σε όλες τις διαφορετικές καταστάσεις που καλείται να φιλοξενήσει. Οι νομοθεσίες πρέπει να βρίσκονται σε ισχύ ώστε να μπορεί να αντικατοπτριστεί μια μοντέρνα Δυτική Χώρα του 21^{ου} αιώνα.

Φυσικά πέρα από Το Κράτος ο καθένας με την ατομική του ευθύνη να πρέπει τυπικά και άτυπα να εφαρμόζει τους νόμους και να προσφέρει την βοήθεια του. Από μόνοι τους οι νόμοι δεν μπορούν να φέρουν την αλλαγή αν και εμείς οι υπόλοιποι δεν είμαστε διατεθειμένοι να τους εφαρμόσουμε με απλές καθημερινές διευκολύνσεις όπως για παράδειγμα:

- **Η στάθμευση σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους και όχι πάνω σε ράμπες και πεζοδρόμια**
- **Η εισαγωγή και η επέκταση εκπαιδευτικού και τεχνολογικού υλικού στις βιβλιοθήκες**
- **Η ενσωμάτωση ειδικών μπαρών στα ΜΜΜ⁶**
- **Προσθήκη ανελκυστήρων και ειδικών διαδρόμων σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια, ακόμα και ειδικών λωρίδων στο δρόμο για την ασφαλή μετακίνησή τους.**
- **Ομαλή και αντιολισθητική επιφάνεια στην είσοδο Κ.α**
Αναφορικά λοιπόν με τον 3ο στόχο της εργασίας, το κράτος παρέχει βοήθεια στα εντυποανάπηρα άτομα, είτε με επιδόματα, είτε με προσαρμοστικές πρακτικές.

Η κοινοποίηση ενός νόμου αν δεν συνδεθεί και με την ατομική ευθύνη του κάθε ανθρώπου δεν έχει καμία απολύτως ισχύ.

2.3 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

⁶ ΜΜΜ: Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Το νομικό πλαίσιο γύρω από τα άτομα με αναπηρίες είναι ένα θέμα που απασχολεί όχι μόνο το κράτος αλλά και ατομικά τον κάθε ένα από εμάς. Παρακάτω παρατίθενται κάποια σχόλια για τις αποφάσεις που πάρθηκαν τα τελευταία χρόνια καθώς υποδεικνύεται η έντονη δυσαρέσκεια, ανησυχία αλλά και δικαίωση.

Οι παρακάτω σχολιασμοί παρουσιάζουν την γενική εικόνα του θέματος της προσβασιμότητας πέρα από τις βιβλιοθήκες και γενικά των δημόσιων κτηρίων. Δεν αναφέρονται μόνο στα παιδιά αλλά στην ευρεία κοινότητα των ΑμεΑ.

Σύμφωνα με:

❖ NEWSROOM IEFIMERIDA.GR

Πηγή: iefimerida.gr - <https://www.iefimerida.gr/ellada/mihailidoy-proteraiotita-themata-tis-anapirias>

«Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι ο δρόμος είναι δύσκολος και είναι μακρύς.

Δεσμευόμαστε, όμως, ότι θα συνεχίζουμε σε αυτόν», ώστε να «θωρακίσουμε τους συνανθρώπους μας με αναπηρία».

- *Δόμνα Μιχαηλίδου*. (υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη θέσπιση της «Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής»)

Η κ.α *Μιχαηλίδου* κάνει λόγο για «ένα βήμα ακόμα» αφού έχουν δοθεί ήδη χρηματοδοτήσεις για την τεχνική βοήθεια, ενώ θεσμοθετήθηκε και η κάρτα αναπηρίας. Στο «τραπέζι» πια έχουν τεθεί η υλοποίηση των κατάλληλων προγραμμάτων για την επαγγελματική αποκατάσταση των ανθρώπων στο φάσμα του αυτισμού ενώ η κυβέρνηση θωράκισε τις δομές αναπηρίας και τον χώρο της αναπηρίας στην περίοδο της πανδημίας. Όσον αφορά τις βιβλιοθήκες, ισχύουν οι ίδιες προσπάθειες για εμπλουτισμό των υποδομών καθώς και οι βρεφονηπιακοί χώροι που χρειάζονται τις απαραίτητες προϋποθέσεις λειτουργίας **όσον αφορά παιδιά με κινητικές και αισθητηριακές δυσκολίες.**

❖ Σύμφωνα με το άρθρο του (ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΑΠΙΝΟΥ/EUROKINISSI)

Πηγή: https://www.avgi.gr/koinonia/370423_prokliseis-kai-eykairies-sta-dikaiomata-atomon-me-anapiria-amea

«Η διεκδίκηση των δικαιωμάτων αναπηρίας παρέχει στους ανθρώπους μια αίσθηση του τι τους οφείλεται και τους δίνει μια «κάρτα ατού» σε σχέση με άλλες κοινωνικές διεκδικήσεις. Οι προάσπιση των νόμων και τελικά η επίτευξή τους θέτοντάς τους σε ισχύ είναι όλη η ουσία.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση δίνει το δικαίωμα να υιοθετηθούν συγκεκριμένες συμπεριφορές και σε περίπτωση αποτυχίας να συμμορφωθούν άλλα άτομα με τα συναφή καθήκοντα που έχουν απέναντι σε άτομα με αναπηρία.»

- **Άρθρο στηριγμένο στην μελέτη της Δρ. Αντι Γκόλντινερ, Διδάσκουσας στο University College London (UCL). Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της εστιάζουν στη νομική και πολιτική θεωρία, στα δικαιώματα των ΑμεΑ και στη φιλοσοφία των ειδικών αναγκών.**

❖ Σύμφωνα με την TATIANA ΜΠΟΛΑΦΗ/EUROKINISSI

Πηγή: https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/278351_anapiria-anthropina-dikaiomata-kai-tehnoithiki-se-ena-nomoshedio

«Ήταν υποχρέωση της χώρας και χρόνιο αίτημά μας, που εισακούστηκε, η υιοθέτηση ενός εθνικού σχεδίου δράσης και η δημιουργία μιας Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας που, ως συμβουλευτικό όργανο, να συντονίζει τις δράσεις για την προσβασιμότητα, τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία αλλά και τη μεταφορά των καλών πρακτικών από το εξωτερικό και στη χώρα μας», λέει ο πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και του European Disability Forum Ιωάννης Βαρδακαστάνης,

Όσο για την αποτελεσματικότητά του; «Όλα κρίνονται στη ζωή. Και το αναπηρικό κίνημα που θα συμμετέχει στην υλοποίησή του θα αγωνιστεί για να πετύχει»

Σύμφωνα με τα παραπάνω άρθρα η παρουσίαση του θέματος των δικαιωμάτων των ΑμεΑ φέρει σύγχυση. Το κράτος είναι φανερό, ότι έστω και ετεροχρονισμένα, έστω καθυστερημένα έχει ξεκινήσει έναν αγώνα ο οποίος είναι αόριστο εάν θα τελειώσει με

νικητή το ίδιο το κράτος ή με νικητή τον άνθρωπο με αναπηρίες. Αυτό που σχολιάζεται έντονα πέρα από την καθυστέρηση του κράτους να μεριμνήσει ξεχωριστά για τον κάθε άνθρωπο, είναι ότι μετέπειτα την εφαρμογή των νόμων οι άνθρωποι εκείνοι αντιμετωπίζουν πολλές καθυστερήσεις και δυσκολίες είτε αυτό απευθύνεται στην γραφειοκρατία είτε στα επιδόματα, είτε στην προσβασιμότητα.

Οι ψηφισμένοι νόμοι δεν έχουν καμία ισχύ αν δεν τίθενται και σε εφαρμογή.

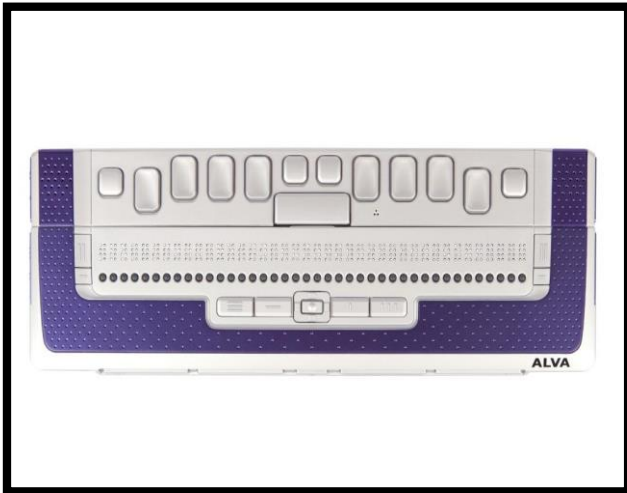
Η άλλη πλευρά του νομίσματος επιφέρει την περίπτωση των ΑμεΑ ως « πολιτικό κίνητρο» ώστε η κυβέρνηση και οι υπόλοιποι φορείς της Βουλής να αποκομίσουν την εύνοια των πολιτών και οτιδήποτε μετέπειτα συνεπάγεται με αυτό. Ωστόσο στον 21^ο αιώνα ελπίζουμε όλοι σε μία πολιτική **καινοτόμα, μία δημοκρατία συμμετοχική** που σκοπό έχει την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του λαού και μόνο.

Φυσικά και η εργασία αυτή δεν επικεντρώνεται σε πολιτικά θέματα, αλλά μόνο στην προσβασιμότητα στις βιβλιοθήκες, για αυτό και δεν επεκτείνεται περαιτέρω πολιτικά.

2.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Σημαντικές τεχνολογικές υποδομές που πρέπει να διαθέτουν οι βιβλιοθήκες για την δυνατότητα συμμετοχής των Ατόμων με εντυποαναπηρία είναι οι παρακάτω:

(Πηγή: <https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypiresies-pros-amea/stin-bibliothiki/>)

1. Πινακίδα γραφής Braille : Συσκευή Alva BC640 για την απτική ανάγνωση σε γραφή Braille των γραμμών κειμένου της οθόνης.

<https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypir 1>

2. Εκτυπωτής Braille : μπορεί να εκτυπώσει κάθε είδος ηλεκτρονικού κειμένου σε γραφή Braille, υποστηρίζει την ελληνική και την αγγλική γραφή και χρησιμοποιεί το χαρτί.

<https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypir 2>

<https://www.indexbraille.com/en-us/brail 1>

3. **Λογισμικό αναγνώρισης ομιλίας:** Ηλεκτρονικός Λογογράφος, που έχει τη δυνατότητα να μετατρέπει τη φωνή του χρήστη σε κείμενο ή εντολή στον Η/Υ. Τέλος η Βιβλιοθήκη διαθέτει και απτικά βιβλία εκμάθησης των WINDOWS με ανάγλυφες εικόνες, αλλά και σε μορφή Braille (στα Αγγλικά). Επίσης διαθέτει δυνατότητα Ανάγνωσης και Μεγέθυνσης Οθόνης σε συνδυασμό με τα λογισμικά σύνθεσης φωνής.

4. **Ποντίκι-Μοχλός:** η χρήση του ποντικιού από άτομα με κινητικά προβλήματα στα χέρια είναι μία πολύ μεγάλη διευκόλυνση. Διαθέτει έναν μοχλό κίνησης και εξομοιώνει το συμβατικό ποντίκι του Η/Υ. Χρησιμοποιώντας τον μοχλό κίνησης ο χρήστης κινεί τον δείκτη του ποντικιού στην οθόνη του Η/Υ.

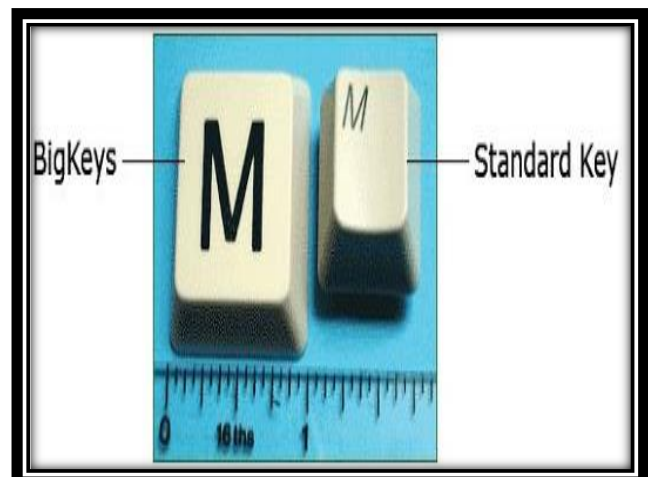

<https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypir 3>

http://www.sesarab.com/product_info.php?

5. Πληκτρολόγιο μεγάλων πλήκτρων Big Keys LX: Ένας ακόμη εναλλακτικός τρόπος χειρισμού του Η/Υ ⁷είναι το πληκτρολόγιο με τα μεγεθυμένα πλήκτρα. βοηθά τα άτομα με προβλήματα κίνησης στα χέρια να χρησιμοποιήσουν πληκτρολόγιο αλλά και άτομα με μερική απώλεια όρασης.

<http://www.mkprosopsis.com/Hardware/Gree 1>

⁷ Η/Υ: Ηλεκτρονικός Υπολογιστής.

6. Αυαδικοί διακόπτες Jelly Bean Twist : Για τους χρήστες που χρειάζονται μεγάλα πλήκτρα για την πρόσβασή τους στο υλικό της βιβλιοθήκης διατίθενται και Βραχίονες Στήριξης, που προσαρμόζονται εύκολα στα γραφεία των Σταθμών Εργασίας ή σε αναπηρικό αμαξίδιο, εάν απαιτείται.

https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypir_4

2.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΩΝ

Η Εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων θα πρέπει να ξεκινά από τα πρώτα στάδια της ενασχόλησής τους με το αντικείμενο των βιβλιοθηκών και των μουσείων και δεν θα πρέπει να έχει τέλος μίας και οι ίδιοι εκπαιδεύουν και εκπαιδεύονται επ' αόριστόν.

Σύμφωνα με ΑΛΑ: Όλοι οι πτυχιούχοι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να είναι άρτια εκπαιδευμένοι για την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ ώστε να μπορούν να διαχειριστούν και να μεταδώσουν την πληροφορία. Η πληροφορία δεν μεταδίδεται με ένα μόνο τρόπο και για αυτό το λόγο οι επιστήμονες της πληροφόρησης θα πρέπει να διαθέτουν ευέλικτους μηχανισμούς που να ανταποκρίνονται σε κάθε περίπτωση, αναλογικά με τον χώρο που βρίσκονται, με το άτομο που συναναστρέφονται και τις συνθήκες που επικρατούν.

Το πανεπιστήμιο θα πρέπει :

- Να προσφέρει Πανεπιστημιακά προγράμματα με ανάλογα μαθήματα
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια για εμβάθυνση της πληροφορίας και συνεχή επιμόρφωση
- Ενημέρωση για την πολύπλευρη διάσταση των βιβλιοθηκών και των αναγκών τους
- Εργαστηριακές ασκήσεις, Έρευνες και Εργασίες

Ο ίδιος ο βιβλιοθηκονόμος :

- Συνεχή ενημέρωση και ανανέωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω έγκυρων πηγών
- Προσωπική επιμόρφωση και μετά το πέρας των σπουδών, με σεμινάρια, εκπαίδευση ίσως σε ειδικά τμήματα της ειδικής αγωγής κτλ.

Σ

Έρευνα με αποστολή ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου σε 40 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες με σκοπό την αποτελεσματικότητα των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών προς την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ:)

Ω

• Έχει αυξηθεί η χρήση της βιβλιοθήκης από ΑμεΑ τα τελευταία χρόνια;

3% Δεν γνωρίζω

μ

ξ

42% Ναι

45% Όχι

- Η βιβλιοθήκη σας έχει ειδικές υπηρεσίες για ΑμεΑ;

48% ΟΧΙ

52% ΝΑΙ

- Τι υπηρεσίες ;
  - Βοήθεια στην φωτοτύπηση 11%
  - Βοήθεια παροχής/διανομής υλικού 14%
  - Τροποποίηση δανεισμού 10%
  - Ειδικές ξεναγήσεις προσανατολισμού 7%
  - Μεταφράσεις Braille 12%
  - Εύκολα προς ανάγνωση βιβλία 4%
  - Ηχογράφηση για τυφλούς 6%
  - Ομιλούντα βιβλία 4%
  - Ψηφιακά ομιλούντα βιβλία 4%
  - Υποτιτλισμένα βιβλία 1%
  - Συσκευή λόγου 8%
  - Συσκευή μεγέθυνσης οθόνης 12%
  - Απτικό υλικό 7%

Με βάση την παραπάνω έρευνα, είναι κατανοητή η σημαντικότητα στην εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων ώστε να παρέχεται η βοήθεια που απαιτείται σε άτομα με εντυπο-αναπηρία.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες όλων, μίας ΚΑΙ η γνώση ΚΑΙ η πληροφόρηση είναι δικαίωμα όλων και όχι προνόμιο λίγων, όπως σωστά έχουν τονίσει και οι συνάδελφοι με τα παραπάνω δεδομένα.

Υπηρεσίες βιβλιοθηκών στο εξωτερικό:

Αν θα μπορούσαμε ωστόσο, να συγκρίνουμε τις υποδομές των ελληνικών Βιβλιοθηκών με αυτές των ξένων με ένα παράδειγμα:

Σε μία μικρή έρευνα που πραγματοποίησα για τις βιβλιοθήκες του εξωτερικού όσον αφορά την προσβασιμότητα σε άτομα με ειδικές ανάγκες είναι σημαντικό να αναφέρω το έργο της Δημόσιας Κεντρικής βιβλιοθήκης του Τορόντο.

Υπηρεσίες:

- I. Υπηρεσίες εκτός βιβλιοθήκης
- II. Υπηρεσίες εντός βιβλιοθήκης

Στις υπηρεσίες εκτός βιβλιοθήκης, η βιβλιοθήκη του Τορόντο πρωτοπορεί. Με το πρόγραμμα Υπηρεσία **οικιακής** βιβλιοθήκης όπως ονομάζεται, είναι διαθέσιμη για τους κατοίκους του Τορόντο. Οι πελάτες λαμβάνουν μια μηνιαία παράδοση, δωρεάν, έως και 20 αντικειμένων (συμπεριλαμβανομένων των κανονικών εκτύπωσης σκληρού δίσκου και χαρτονιού, μεγάλων έντυπων βιβλίων, περιοδικών, CD, DVD, audiobooks και βιβλίων ομιλίας DAISY).

Η διαδικασία είναι απλή και δεν απαιτεί γραφειοκρατία. Αρκεί μια κλήση στο **416-395-5557**. Το προσωπικό της Υπηρεσίας οικιακής βιβλιοθήκης επαληθεύει την επιλεξιμότητα του αιτούντος, ενημερώνει ποια ημέρα του μήνα θα παραδοθούν οι παραδόσεις και ρωτάει για τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες ανάγνωσής, ώστε κάθε μήνα να μπορούν να στέλνουν αντικείμενα που θα απολαύσει το άτομο.

Η υπηρεσία Δεκεμβρίου-Μαρτίου είναι διαθέσιμη για άτομα που βρίσκονται στο σπίτι λόγω φυσικής κατάστασης μόνο κατά τους χειμερινούς μήνες (π.χ., δεν μπορούν να διαπραγματευτούν παγωμένα / χιονισμένα πεζοδρόμια λόγω ηλικίας ή σωματικής αναπηρίας).

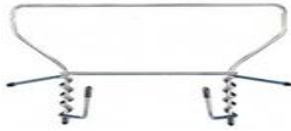
Επιλογές εκτός από την παράδοση στο σπίτι:

Εάν υπάρχει ανάγκη, μόνο σπάνια εξυπηρέτηση, κανονίζεται να σταλούν αντικείμενα στην τοπική σας βιβλιοθήκη και να τα παραλάβει κάποιο μέλος της οικογένειας, φροντιστής ή φίλος.

Ακόμα προσφέρεται και **υπηρεσία Διερμηνείας Νοηματικής γλώσσας** για προγράμματα βιβλιοθηκών με ειδικό αίτημα στο email accessibleservices@tpl.ca ή στο τηλέφωνο 416-393-7099.

Στις υπηρεσίες εντός βιβλιοθήκης περιλαμβάνονται :

- Πάγκος βιβλίων όπου στηρίζει ένα βιβλίο και μειώνει τον χειρισμό.

<https://www.torontopubliclibrary.ca/acce 1>

- Μπράιγ συγγραφέας :Μη αυτόματη μηχανή τύπου γραφομηχανής που χρησιμοποιείται για την δημιουργία Μπράιγ

- Μεγεθυντικός φακός εκτύπωσης: Σύστημα μεγέθυνσης που χρησιμοποιεί βιντεοκάμερα για να μεγεθύνει κείμενο σε μία σελίδα έως και 50 φορές μεγαλύτερη σε μία οθόνη .

<https://www.torontopubliclibrary.ca/acce 2>

- Προσωπικό σύστημα ενίσχυσης FM: ήχος που από μικρόφωνο σε δέκτη μέσω συχνότητας FM.Μπορεί να συνδυαστεί με το ακουστικό βαρηκοΐας.

μεταδίδεται

<https://www.torontopubliclibrary.ca/acce 3>

- Μεγεθυντικό πληκτρολόγιο και ειδικό ποντίκι

- Μεγεθυντικός φακός

<https://www.torontopubliclibrary.ca/acce 4>

- Φωτισμός φυσικού φάσματος

- Γύρος σελίδας : Μια συσκευή με καουτσούκ άκρη που βοηθά τα άτομα με περιορισμένη χρήση των χεριών τους να γυρίζουν σελίδες

Σίγουρα οι υποδομές τεχνολογικές και μη του εξωτερικού σε σχέση με την Ελλάδα είναι μακράν περισσότερες και πιο ποιοτικές. Αυτό γίνεται τόσο γιατί η οικονομική ευχέρεια του εξωτερικού είναι μεγαλύτερη, όσο και ότι οι χώρες αυτές είναι πιο

ανεπτυγμένες απελευθερωμένες και ενημερωμένες σε σχέση με την Ελλάδα πάνω σε τέτοιου είδους θέματα.

Ωστόσο πρέπει να αναγνωριστεί ότι η Ελλάδα που ξεκίνησε σε αυτό τον χώρο από το μηδέν έχει φτάσει σε ένα πολύ καλό και ενθαρρυντικό στάδιο για τα δεδομένα και τις συνθήκες που βιώνει και μέσα σε λίγα χρόνια έχει καταφέρει να αποδώσει ισότητα στα άτομα με ειδικές ανάγκες όσον αφορά την εκπαίδευση και την αντιμετώπιση τους από 3^{ους}.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την εξαγωγή συμπερασμάτων αλλά και την παρουσίαση δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της συγκριτικής ανάλυσης περιεχομένου.

Οι πηγές διακρίνονται σε πρωτογενείς, δευτερογενείς και τριτογενείς ανάλογα με το είδος και την προέλευσή τους, ενώ η έρευνα σε ποιοτική και ποσοτική.

Συγκριτική ανάλυση περιεχομένου είναι μία μέθοδος δευτερογενούς ανάλυσης ποιοτικού υλικού. Εφαρμόζεται σε υλικό προερχόμενο από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας αλλά εφαρμόζεται και στην ανάλυση άλλων τύπων κειμένων και υλικού.

Η διαδικασία ξεκινά με την συλλογή και καταγραφή υλικού, γίνεται η ανάλυση των δεδομένων με την δημιουργία πινάκων χωρισμένων σε κατηγορίες αναλογικά με τις τεχνολογικές υποδομές που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες κατά μέρη, ενώ παράλληλα σημειώνεται η διαθεσιμότητα τους. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την προβολή και τη σύγκρισή μεταξύ τους. Με την συγκεκριμένη μεθοδολογία θα συγκρίνουμε τις υπηρεσίες για ΑμΕΑ μεταξύ διαφόρων βιβλιοθηκών.

Η Ανάλυση περιεχομένου επιλέχτηκε ως ένας εναλλακτικός τρόπος για να συγκρίνουμε στοιχεία μεταξύ τους χωρίς να γίνεται μεγάλη χρήση κειμένων αλλά που μας επιτρέπεται να καταλήξουμε σε συγκριτικούς πίνακες.

Σημείωση: Οι πίνακες διαμορφώθηκαν με αυτό τον τρόπο για να βοηθήσουν στην σύγκριση και μετέπειτα στην μεταγωγή αληθινών και λογικών συμπερασμάτων. Τα στοιχεία στους παρακάτω πίνακες αντιπροσωπεύουν τις ιδανικές υποδομές που θα έπρεπε να διαθέτουν οι σύγχρονες βιβλιοθήκες με σκοπό να μπορούν να εξυπηρετήσουν χρήστες, και ειδικότερα παιδιά με εντυπο αναπηρία. Ακόμα υπάρχει αξιολογική διάθεση ως προς τις υπηρεσίες που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες, ακόμα και των ιστοσελίδων που φιλοξενούν, ως προς την πληροφορία που διαθέτουν προς το κοινό, εάν δηλαδή είναι επαρκώς επανδρωμένες με τις κατάλληλες πληροφορίες ώστε να ενημερώσουν τους χρήστες και να τους κατατοπίσουν για τις δυνατότητες των βιβλιοθηκών.

Ένα άλλο μεθοδολογικό σύστημα που θα χρησιμοποιηθεί (όσο οι συνθήκες το επιτρέψουν, λόγω covid) είναι η συμμετοχική παρατήρηση. Στην συγκεκριμένη μέθοδο

βασικό ρόλο έχει ο βαθμός συμμετοχής του ερευνητή στην υπό ερευνητική διαδικασία κοινωνική ομάδα.

Πιο συγκεκριμένα, ο βαθμός αυτός ταξινομείται σε 4 κατηγορίες:

1. Πλήρης συμμετέχων
2. Συμμετέχων ως παρατηρητής
3. Παρατηρητής ως συμμετέχων
4. Πλήρως παρατηρητής.

Ανάλογα με την αμεσότητα της παρατήρησης η παρατήρηση διακρίνεται σε:

- a) Πρωτογενή παρατήρηση
- b) Δευτερογενή παρατήρηση

Η πρώτη, προϋποθέτει την φυσική παρουσία του ερευνητή στο πεδίο αλλά και την άμεση συλλογή ποιοτικών δεδομένων
Ενώ η δεύτερη αφορά την ερμηνεία δεδομένων από παρατήρηση του ίδιου ή άλλων ερευνητών.

Εφόσον οι βιβλιοθήκες είναι ανοιχτές, θα γίνει παρατήρηση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε επιλεγμένες βιβλιοθήκες με φυσική παρουσία του ερευνητή.

Οι συγκεκριμένες μεθοδολογίες επιλέχθηκαν ως **πιο πρόσφορος τρόπος να συγκρίνουμε** μεγάλες υποδομές μεταξύ τους χωρίς να γίνεται μεγάλη χρήση κειμένων τα οποία θα κατέληγαν κουραστικά αλλά να παρουσιάσουμε την πληροφορία με πίνακες και διαγράμματα.

Στόχος ακόμα, αποτελεί, ένα «**στοίχημα**» για την ίδια την Ελλάδα και τις προδιαγραφές της, αφού με την συγκριτική ανάλυση περιεχομένου, ελέγχεται **εάν** οι βιβλιοθήκες **αντικατοπτρίζουν** την πραγματική εικόνα των δυνατοτήτων των **υπηρεσιών** που κανονικά προβλέπει το κράτος για τον χώρο των βιβλιοθηκών.

- Τί υπηρεσίες θα έπρεπε κανονικά να διαθέτει κάθε βιβλιοθήκη ;
- Τί πραγματικά το κράτος και η ίδια η βιβλιοθήκη παρέχει στο κοινό της;

Το πρώτο ερώτημα απαντάται στον πίνακα
ενώ το δεύτερο θα απαντηθεί στο τελευταίο κεφάλαιο .

Ακόμα, θα ερευνηθεί το **αν οι βιβλιοθήκες διαθέτουν ιστοσελίδες** ώστε να **ενημερώνουν** τους χρήστες της σωστά για τις τεχνολογικές υποδομές που χειρίζονται, αλλά και μέσω των ιστοσελίδων αυτών **αν τελικά υπάρχουν υποδομές** για να στηρίζουν τα ΑμεΑ.⁸

Επίσης λόγω της παγκόσμιας πανδημίας που πλήττει παγκοσμίως τον πλανήτη (covid) η ανάλυση περιεχομένου ήταν ένας πιο **εξέλικτος και σίγουρος** τρόπος για την **ακριβή και ασφαλή** εξαγωγή δεδομένων και αποτελεσμάτων.

---

⁸ ΑμεΑ: Άτομα με αναπηρίες

Ένας ερευνητής δεν πρέπει να διαθέτει μόνο τις γνώσεις και τους τρόπους διεξαγωγής της ερευνητικής διαδικασίας, αλλά να έχει και την ικανότητα να ελίσσεται και να βρίσκει λύσεις ώστε να διεξάγει αντιπροσωπευτική έρευνα σε μη εγκεκριμένους και πρωτόγνωρους περιόδους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Παρακάτω παρατίθεται επεξηγηματικός πίνακας, βασισμένος στην έρευνα που διεξήχθη στις παιδικές και μη βιβλιοθήκες με την μέθοδο της συγκριτικής παρατήρησης στις ιστοσελίδες τους, ανάλογα με τον τεχνολογικό εξοπλισμό που διαθέτει κάθε βιβλιοθήκη.

Βασική σημείωση: Οι βιβλιοθήκες που επιλέχθηκαν για την διεξαγωγή της παρακάτω έρευνας αποτελούν μεγάλα τμήματα βιβλιοθηκών με ενσωματωμένα παραρτήματα παιδικών τμημάτων ή αποτελούν εξ ολοκλήρου παιδικές βιβλιοθήκες. Δεν θα μπορούσαν ωστόσο να λείπουν μεγάλες βιβλιοθήκες, σε έκταση και όγκο, ενώ ένα ακόμα κριτήριο επιλογής των παρακάτω βιβλιοθηκών είναι η γεωγραφική θέση. Δεν ανήκουν όλες οι βιβλιοθήκες στην Αττική και στην Αθήνα, αλλά περικλείουν ένα πιο γενικό γεωγραφικό χώρο, με σκοπό τα αποτελέσματα της έρευνας να είναι πιο αντιπροσωπευτικά για την επικρατούσα κατάσταση στην Ελλάδα.

Να αναφερθεί ότι, ο απαραίτητος εξοπλισμός που πρέπει να παρέχεται στα εντυπο-ανάπηρα άτομα, είναι :

- Εύχρηστοι χώροι (με ράμπες, μεγάλους και ευρύχωρους διαδρόμους, κοντινά ράφια κτλ.)
- Σύστημα Braille (πινακίδα γραφής και εκτυπωτής)
- Ειδικό ποντίκι με τηλεχειριστήριο- μοχλό
- Λογισμικά αναγνώρισης φωνής, μεγέθυνσης οθόνης και μετατροπής σε κείμενο
- Μεγάλα πληκτρολόγια
- Δυναμικοί διακόπτες (Jelly Bean Twist)
- γενικά εύκολα προσβάσιμο υλικό
- Ενημερωτική ιστοσελίδα

Βιβλιοθήκες	<u>Ειδικά διαμορφωμένοι χώροι</u>	<u>Σύστημα Braille</u>	<u>Μεγάλα πληκτρολόγια</u>	<u>Ειδικά ποντίκια</u>	<u>Λογισμικά αναγνώρισης φωνής/Μετατροπείς κειμένων</u>	<u>Διαδικοί διακόπτες</u>
Ίδρυμα Ευγενίδου	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Εθνική βιβλιοθήκη Ελλάδος /Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος(παράρτημα)	ΟΧΙ / 1 αναπηρικό αμαξίδιο για μεταφορά εντός βιβλιοθήκης (Σταύρος Νιάρχος)	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης	Όχι (εκτός από 1 αναπηρικό αμαξίδιο σε ράμπα)	Ναι (1Υπολογιστής)	Ναι	Ναι Αλλά θα είναι σε λειτουργική χρήση μελλοντικά	Όχι	Όχι
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Παιδικές βιβλιοθήκες-Δημοτικό κέντρο Δήμου Καρδίτσας/Κεντρική βιβλιοθήκη	Ναι	Ναι(ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ Ιυπολογ.) Όχι ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι
Δημόσια κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών	Ναι	Ναι	Ναι	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Δημόσια Κεντρική βιβλιοθήκη Λαμίας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Παιδική Βιβλιοθήκη Δ.Χαλανδρίου «Μίμης Βασιλόπουλος»	Ναι	Ναι <u>Υποσημείωση:</u> 1 τεμάχιο με παιδικούς χαρακτήρες	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου «Ο Παλαμίδης» (παιδικό τμήμα)	Όχι	Ναι (Όχι σε λειτουργία)	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι
Παιδική βιβλιοθήκη Καλαμαριάς	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι

Τα παραπάνω στοιχεία έχουν προέλθει από έρευνα στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών, ενώ με τηλεφωνική επικοινωνία και μέσω e-mail έχουν ερευνηθεί οι βιβλιοθήκες που οι ιστοσελίδες τους δεν παρείχαν αρκετή πληροφορία, όπως η Κονταβέρειος Βιβλιοθήκη, Η Ζωσιμαία, η βιβλιοθήκη της Καρδίτσας, η βιβλιοθήκη Σερρών και Παιδική Βιβλιοθήκη Δ.Χαλανδρίου «Μίμης Βασιλόπουλος, ενώ ταυτόχρονα προκύπτει και από τον πίνακα.

Στον πίνακα που προηγήθηκε, ερευνήθηκαν οι τεχνολογικές υποδομές που διαθέτουν βιβλιοθήκες, από όλες τις πόλεις της Ελλάδας ώστε τα αποτελέσματα να είναι αντιπροσωπευτικά. Από το σύνολο των βιβλιοθηκών παρατηρήθηκε και μελετήθηκε η ιστοσελίδα που η κάθε μία διέθετε, ενώ και σε ένα μικρό ποσοστό όπου η ιστοσελίδα δεν παρείχε αρκετή πληροφορία ή ήταν δυσνόητη, η έρευνα πραγματοποιήθηκε τηλεφωνικώς και οι εργαζόμενοι και υπεύθυνοι των βιβλιοθηκών που με εξυπηρέτησαν ήταν ευγενέστατοι και συνεργάσιμοι.

Στόχος αυτής της προσπάθειας ήταν να γίνει αντιληπτό εάν οι βιβλιοθήκες έχουν, δεν έχουν ή θα έχουν μελλοντικά τις απαραίτητες υποδομές ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν ένα άτομο με αναπηρίες. Ακόμα εξετάστηκαν οι ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών ως προς το σύνολο των πληροφοριών που παρείχαν στο κοινό και αν αυτό το υλικό ήταν βοηθητικό, ενημερωτικό και αν πληροί τις προδιαγραφές τις βιβλιοθήκης ώστε να προσελκύσουν αυτές τις ομάδες ανθρώπων και να τις εξυπηρετήσουν.

Έπειτα από την ολοκλήρωση της έρευνας αυτής διαπιστώθηκε αναφορικά με τον 2^ο στόχο, δηλαδή τι είδους υπηρεσίες θα πρέπει κανονικά να διαθέτει μια βιβλιοθήκη,

φαίνεται ότι σε μεγάλο ποσοστό οι περισσότερες βιβλιοθήκες διαθέτουν και παρέχουν στο κοινό από 3 τεχνολογικές υποδομές μέχρι και όλες όσες παρουσιάζονται στον πίνακα. Ωστόσο, υπάρχουν και μεταξύ άλλων βιβλιοθήκες, όπου δεν έχουν την δυνατότητα να διαθέσουν πολλές υποδομές, από το ίδιο το κτίριο που στεγάζεται η βιβλιοθήκη μέχρι και τον εσωτερικό χώρο και τα μηχανήματα. Αυτό συμβαίνει λόγω της έλλειψης οικονομικών πόρων, προσωπικού και ενημέρωσης της τρεχούσης κατάστασης για τις ανάγκες των ατόμων με εντυπο-αναπηρία. Παρόλα αυτά, η προδιάθεση για ενσωμάτωση των ΑμΕΑ στις ελληνικές παιδικές βιβλιοθήκες είναι σημαντικά μεγάλη και σύντομα το σύνολο των Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα θα είναι έτοιμο ώστε να μπορεί να καλύψει αν όχι όλες τις περισσότερες ανάγκες του κοινού, εάν φυσικά υπάρξει συνεργατική προσπάθεια μεταξύ κράτους- βιβλιοθηκών .

Πίνακας 2: Προβολή προσβασιμότητας

Βιβλιοθήκες	Προσβάσιμο υλικό	Ενημερωτική ιστοσελίδα	Χρειάστηκε παραπάνω επικοινωνία με e-mail ή τηλέφωνο πέρα από την ιστοσελίδα
Ίδρυμα Ευγενίδου	Ναι	Ναι	Όχι
Εθνική βιβλιοθήκη Ελλάδος /Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος	Όχι	Όχι	Όχι
Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης	Ναι	Όχι	Ναι
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων	Ναι	Όχι	Ναι
Παιδικές βιβλιοθήκες- Δημοτικό κέντρο Δήμου Καρδίτσας/ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	Ναι	Όχι	Ναι
Δημόσια κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών	Ναι	Όχι	Ναι
Δημόσια Κεντρική βιβλιοθήκη Λαμίας	Ναι	Ναι	Όχι
Παιδική Βιβλιοθήκη Δ.Χαλανδρίου «Μίμης Βασιλόπουλος	Ναι	Όχι	Ναί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου «Ο Παλαμίδης» (παιδικό τμήμα)	Ναι	Ναί	Όχι
Παιδική βιβλιοθήκη Καλαμαριάς	Ναι	Ναί	Όχι

Σημείωση: Η παιδική βιβλιοθήκη της Καλαμαριάς δεν παρέχει τεχνολογικό εξοπλισμό και υποδομές για άτομα με αναπηρία μέσα στο χώρο της βιβλιοθήκης, ωστόσο είναι μέρος ενός προγράμματος κινητής βιβλιοθήκης αναλαμβάνοντας να μεταφέρουν τα βιβλία στην οικία τους, χωρίς κανένα κόστος. Το μόνο που χρειάζεται, είναι να συμπληρωθεί η ηλεκτρονική φόρμα, με τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου και τα κατάλληλα δικαιολογητικά.

Με τον παραπάνω πίνακα ελέγχεται εάν οι ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών που εξετάζονται είναι επαρκώς εμπλουτισμένες με τις απαραίτητες πληροφορίες-υλικό, δομημένες και εύκολα προσβάσιμες για ανθρώπους με αναπηρίες. Ο πίνακας απαντά στον τέταρτο και τελευταίο στόχο που έχει η εργασία αυτή, δηλαδή να ερευνηθεί το εάν οι βιβλιοθήκες ενημερώνουν ικανοποιητικά τους χρήστες για τις όποιες τεχνολογικές υποδομές που στηρίζουν ΑμεΑ.

Τα στοιχεία που προέκυψαν είναι αντιπροσωπευτικά για το σύνολο των βιβλιοθηκών και δίνουν μια ρεαλιστική εικόνα της τρέχουσας κατάστασης των ιστοσελίδων που κάθε μία της παρέχει και έχει επιμεληθεί προσωπικά.

Στην παρακάτω φωτογραφία φαίνεται η ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης του Ιδρύματος ΕΥΓΕΝΙΑΟΥ.

Μία δομημένη ιστοσελίδα με ενημέρωση για τις τεχνολογικές παροχές που διαθέτει όσον αφορά τους εντυποανάπηρους χρήστες.

Διαθέτει ειδικευμένο Μενού Προσβασιμότητας και προσφέρει στον χρήστη τις παρακάτω λειτουργίες με σκοπό την διευκόλυνση του κατά την διαδικασία αναζήτησης των πληροφοριών.

Μία τέτοιου είδους σελίδα πληρεί τα κριτήρια λειτουργικότητας και άμεσης πρόσβασης των Ατόμων με αναπηρίες.

- ✓ Ενημερώνει
- ✓ Διευκολύνει
- ✓ Προσαρμόζεται

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η προσβασιμότητα στις βιβλιοθήκες για τα άτομα με εντυπο-αναπηρία στην Ελλάδα είναι υπαρκτή. Η παρουσίαση των βασικών έστω υπηρεσιών σε βιβλιοθήκες αποδεικνύει πως η εξυπηρέτηση των εντυπο-ανάπηρων χρηστών έχει ενσωματωθεί πλέον στην δομή και την καθημερινότητα των βιβλιοθηκών και των παιδικών τμημάτων τους.

Με την ύπαρξη των βασικών τεχνολογικών υποδομών (για εντυπο-ανάπηρους) οι δημόσιες βιβλιοθήκες, προάγουν την εκπαίδευση και προσφέρουν υπηρεσίες ΑμΕΑ.

Η όποια απουσία τεχνολογικού εξοπλισμού οφείλεται είτε

1. στην έλλειψη ζήτησης
2. στις πολύ υψηλές οικονομικές απαιτήσεις των συστημάτων
3. Στις αιτίες της οικονομικής κρίσης
4. στην έλλειψη χορηγήσεων στον χώρο των βιβλιοθηκών
5. στην έλλειψη ενημέρωσης στο ζήτημα των εντυποαναπήρων

Οι βιβλιοθήκες του 2020-2021 έχουν εξελιχθεί και εκσυγχρονιστεί ενώ το προσωπικό της στελεχώνεται από βιβλιοθηκονόμους, επιστήμονες της πληροφόρησης που μπορούν να διαχειριστούν σωστά και να οργανώσουν-αρχειοθετήσουν αρχεία, τεκμήρια, βάσεις δεδομένων και ηλεκτρονικό – εντυπο υλικό ακολουθώντας κανόνες καταλογογράφησης.

Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων είναι πολύ σημαντικός για να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στην βιβλιοθήκη και τους αναγνώστες .

Φυσικά η εκπαίδευση του βιβλιοθηκονόμου έχει αφετηρία όμως όχι τέλος μίας και πρέπει να ανανεώνεται, να αναβαθμίζεται και να αποτελεί πάντα πηγή εγκυρότητας και εκσυγχρονισμού.

5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της εργασίας αυτής ήταν από την αρχή ήταν να διαπιστωθεί εάν οι υποδομές της Ελλάδας στον χώρο των βιβλιοθηκών ήταν ικανές να φιλοξενήσουν κάθε άτομο με αναπηρία. Εάν το κράτος με τους νόμους και η κοινή γνώμη στηρίζει τους χρήστες με κινητικές δυσκολίες αλλά και τις ίδιες τις βιβλιοθήκες ώστε να προσφέρει διευκολύνσεις με σκοπό να τηρήσει την ισότητα που πρεσβεύει.

Αναφορικά λοιπόν με τους στόχους που έχουν προαναφερθεί:

- ✓ να ελεγχθεί αν οι βιβλιοθήκες αντικατοπτρίζουν την πραγματική εικόνα των δυνατοτήτων των υπηρεσιών που κανονικά προβλέπει το κράτος για τον χώρο των βιβλιοθηκών: Οι υποθέσεις μου επαληθεύονται καθώς από τα δεδομένα που προέκυψαν στα προηγούμενα κεφάλαια, το κράτος μόνο εν μέρη έχει μεριμνήσει με την απόδοση νόμων για κρατικά επιδόματα στα ΑμεΑ, ευκολότερη πρόσβαση, προστασία και απόδοση δικαιωμάτων, τοπικά, χωρίς όμως να δίνει την κατάλληλη βοήθεια που έχουν ανάγκη οι βιβλιοθήκες ώστε να μπορούν να σταθούν μπροστά στο κράτος και να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον κατάλληλο. Το θέμα είναι να μπορούν δημόσιες βιβλιοθήκες και κράτος να συνεργαστούν και με παράλληλη πορεία, ώστε να μπορούν να στηριχθούν το ένα στο άλλο, να αποδώσουν το έργο αυτό με μεγαλύτερη ευκολία και σιγουριά. Οι νόμοι από μόνοι τους δεν μπορούν να φέρουν την αλλαγή αν δεν δοθούν τα κατάλληλα εφόδια και οι ευκαιρίες στο κράτος.
Δεν μπορεί ο ένας Νόμος να απαιτεί ειδικές τεχνολογικές εγκαταστάσεις για ΑμεΑ, στους χώρους των βιβλιοθηκών, χωρίς να δίνει την ελάχιστη οικονομική βοήθεια που απαιτείται για την εκπλήρωση αυτού του σχεδίου.

- ✓ Να διαπιστωθεί τι είδους υπηρεσίες θα έπρεπε κανονικά να διαθέτει κάθε βιβλιοθήκη: Αναφορικά με αυτό τον σκοπό, όπως παρουσιάστηκαν στην εργασία, οι υπηρεσίες που οφείλει κάθε βιβλιοθήκη να διαθέτει τον 21^ο αιώνα είναι πολλές περισσότερες από αυτές που μπορούσαμε να φανταστούμε και σε συνδυασμό με τον 3^ο στόχο, δηλαδή:

- ✓ Να διαπιστωθεί τι προβλέπει το κράτος και τι στην πραγματικότητα παρέχει η βιβλιοθήκη ως υπηρεσία στα ΑμεΑ: οι αρχικές υποθέσεις, δεν επαληθεύονται στο 100% ,από τα δεδομένα των 3 πινάκων προκύπτει πώς οι περισσότερες βιβλιοθήκες παρέχουν στο κοινό τους τουλάχιστον τρεις (3) τεχνολογικές

υπηρεσίες και πάνω. Φυσικά υπάρχουν και οι βιβλιοθήκες που έχουν μείνει αρκετά πίσω σε αυτό τον τομέα καθώς λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, την έλλειψη πληροφοριών και προσωπικού, δεν είναι σε θέση να φιλοξενήσουν και να εξυπηρετήσουν άτομα με εντυποαναπηρία, από το ίδιο το στεγαζόμενο το κτίριο μέχρι τον χώρο και την ιστοσελίδα τους.

Ωστόσο το πρόσημο είναι θετικό και τα νούμερα ενθαρρυντικά.

- ✓ Να εντοπιστούν και να μελετηθούν οι ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών και μέσα από αυτές να διαπιστωθεί αν οι βιβλιοθήκες ενημερώνουν τους χρήστες τους σωστά για τις τεχνολογικές υποδομές που υποστηρίζουν υπηρεσίες σε ΑμΕΑ :
Αναφορικά με τον τελευταίο στόχο που είχε η πτυχιακή, γίνεται αντιληπτό ότι οι περισσότερες Δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν ανεπαρκή ενημερωτική ιστοσελίδα αναφορικά με το γεγονός όμως ότι διαθέτουν κάποια, έστω και τα ελάχιστα, εφόδια που είναι απαραίτητα για τις ομάδες των ανθρώπων με κινητικές δυσκολίες και δυσκολίες όρασης. Ναι μεν δηλαδή, διαθέτουν υλικό αλλά δεν παρέχουν την δυνατότητα να ενημερώσουν και να το διαδώσουν.

Είναι βέβαια και φανερό ότι το σύνολο των βιβλιοθηκών που διαθέτει επαρκώς ενημερωμένη και δομημένη ιστοσελίδα με ειδικό μενού, ήχο και εικόνα, είναι βιβλιοθήκες που στεγάζονται σε Πανεπιστημιακά κτίρια. Με αυτή την παρατήρηση, έρχεται στο προσκήνιο μία θετική και αισιόδοξη εικόνα για την ελληνική εκπαίδευση στα πανεπιστήμια, καθώς τονίζεται η σημαντικότητα της προβολής των ΑμΕΑ σαν μερίδα ατόμων που οφείλεται να τους παρέχονται ευκαιρίες ίσες με όλους τους υπόλοιπους χρήστες των βιβλιοθηκών, σε αυτή την περίπτωση, και στην ζωή γενικώς.

5.2 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Σε έναν κόσμο με διακρίσεις, ρατσισμό, δυσκολίες έως και αποκλεισμό στην πρόσβαση σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, μέσα μεταφοράς και δρόμους, αδυναμία στην ένταξη στην σχολική εκπαίδευση αλλά και στα κοινά, ένα άτομο με ειδικές ανάγκες καλείται να ζήσει, να διαχειριστεί και να προσαρμοστεί στις συνθήκες που του δίνεται. Δεν είναι λίγα τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν άνθρωποι που είτε γεννήθηκαν με αναπηρίες είτε αργότερα βρέθηκαν με αυτές. Και στις δύο περιπτώσεις κανένα άτομο δεν επέλεξε να δυσκολέψει την ζωή του. Αντίθετα το κάνουμε καθημερινά όλοι εμείς με τις πράξεις, τις επιλογές μας και την συμπεριφορά μας.

Σύμφωνα με όλα όσα έχουν αναφερθεί στο πέρας της εργασίας, ο χώρος των βιβλιοθηκών είναι ένας χώρος που επαναστατικά, έχει ξεκινήσει μία προσπάθεια στο κομμάτι της ένταξης των ΑμΕΑ στην εκπαίδευση, δίνοντας έτσι το δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά.

Αναλογικά με όσα έχουν αναφερθεί, έχει δημιουργηθεί μια σειρά από καλές πρακτικές που ιδανικά θα έπρεπε να ισχύουν, αφού μέχρι τώρα έχουμε γνωρίσει την πραγματική επικρατούσα κατάσταση. Σίγουρα αυτή η κατάσταση στον χώρο των βιβλιοθηκών δεν είναι απογοητευτική αλλά δίνει και έναν αισιόδοξο αέρα στο ζήτημα της αποδοχής των ΑμΕΑ στις παιδικές βιβλιοθήκες.

- Όσον αφορά κράτος με τους νόμους: Με βάση όλα αυτά που το κράτος προσφέρει στους ανθρώπους αυτούς όσον αφορά την προσβασιμότητα, τα επιδόματα και τα δικαιώματα συμμετοχής στα κοινά, το κράτος οφείλει να συνεργαστεί με τους φορείς των βιβλιοθηκών και να προσφέρει την βοήθεια που και οι βιβλιοθήκες είναι ικανές να ανταπεξέλθουν. Κανένας νόμος δεν πρόκειται να έχει ισχύ εάν οι βιβλιοθήκες δεν είναι ικανές και σε θέση να προσφέρουν το προσφερόμενο από το κράτος βοήθημα.
- Όσον αφορά τις βιβλιοθήκες: Σε σύγκριση με όσα έχουμε δει να προσφέρουν οι βιβλιοθήκες του εξωτερικού, οι ελληνικές δημόσιες παιδικές βιβλιοθήκες είναι αρκετά πίσω. Πάντα όμως με πρότυπο ένα ευρωπαϊκό μοντέλο δημιουργημένο σε άλλες συνθήκες και με διαφορετικές οικονομικές προοπτικές. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι όλα γυρίζουν γύρω από την οικονομία μια χώρας αλλά κυρίως από τους ίδιους τους ανθρώπους και την εκπαίδευση που λαμβάνουν. Τα πρότυπα των βιβλιοθηκών του εξωτερικού δεν είναι πολύ μακριά από την εικόνα που έχουν τώρα οι βιβλιοθήκες μας.

Βασικά και σταθερά βήματα στην τεχνολογία, την προσθήκη εργατικού δυναμικού ικανού να μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις των ΑμεΑ, φαντασία και διάθεση είναι αυτά που μπορούν να δημιουργήσουν πρότυπα ίδια με αυτά των βιβλιοθηκών των ξένων χωρών.

Μία βιβλιοθήκη θα έπρεπε από την αρχή, από τα πρώτα σχέδια του κτιρίου, να είναι προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρίες με μπάρες, ανελκυστήρες, μεγάλους διαδρόμους, κοντά ράφια και αναπηρικά αμαξίδια για την μεταφορά εντός των χώρων. Από τις υποδομές τώρα, μία βιβλιοθήκη για να είναι προσβάσιμη, οφείλει να διαθέτει όλες τις υποδομές που έχουν προαναφερθεί και αν όχι σε μόνιμη βάση, έστω να είναι διαθέσιμα για δανεισμό, αν δεν είναι δυνατή η αγορά τους.

Μία καλή ιδέα εμπνευσμένη από την Βιβλιοθήκη του Καναδά θα ήταν η λειτουργία κινητών βιβλιοθηκών για τα άτομα που δεν έχουν την δυνατότητα της μεταφοράς σε μία βιβλιοθήκη ούτε και με το ειδικό αμαξίδιο. Ένα τέτοιο πρότυπο βιβλιοθήκης λείπει από τις προδιαγραφές την ελληνικής κοινότητας των βιβλιοθηκών, ενώ θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη του χώρου και την δημιουργία πρότυπων για την Ελλάδα συγκυριών.

Τελική αντιστοίχιση Στόχων	
Τί ψάχναμε	Τί τελικά ισχύει
Υπάρχουν παιδικές βιβλιοθήκες τον 21 ^ο αιώνα;	Υπάρχουν παιδικές βιβλιοθήκες τουλάχιστον 2-3 σε κάθε πόλη
Μπορούν άτομα με εντυποαναπηρία να επισκέπτονται και να συμμετέχουν στις βιβλιοθήκες;	Ναι, με τις κατάλληλες τεχνολογικές υποδομές που η κοινωνία οφείλει να παρέχει σε κάθε βιβλιοθήκη, παιδική και μη.
Είναι εξοπλισμένες όλες οι βιβλιοθήκες με όλες τις κατάλληλες υποδομές ώστε να φιλοξενήσουν Άτομα με ειδικές ανάγκες ;	Όχι, δεν είναι όλες οι βιβλιοθήκες εξοπλισμένες με όλες τις απαραίτητες τεχνολογικές υποδομές ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν ΑμεΑ ωστόσο στο σύνολο των βιβλιοθηκών που ερευνήθηκαν τα στοιχεία είναι ενθαρρυντικά. Οι περισσότερες διαθέτουν τις βασικές υποδομές, ενώ οι υπόλοιπες

	<p>έχουν δρομολογήσει ήδη την ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών τους. Όλες οι βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν ήταν πρόθυμες και συνειδητοποιημένες να συμβάλλουν στο έργο της ανάπτυξης των ελληνικών παιδικών βιβλιοθηκών για την διευκόλυνση της προσβασιμότητας των εντυποανάπηρων χρηστών.</p>
<p>Οι ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών ενημερώνουν επαρκώς τους χρήστες για τις ειδικές υπηρεσίες που διαθέτουν ;</p>	<p>Δυστυχώς δεν ενημερώνουν επαρκώς τον χρήστη για τις υπηρεσίες που πιθανά κατέχουν στους χώρους των βιβλιοθηκών, ωστόσο είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι οι περισσότερες ιστοσελίδες διαθέτουν διαμορφωμένα ειδικά μενού για ΑμεΑ με στόχο έστω την εξυπηρέτησή τους από το Web.</p>
<p>Υπάρχουν νόμοι που προστατεύουν τα εντυποαναπηρα άτομα και προσφέρουν στήριξη σε υποδομές;</p>	<p>Ναι, υπάρχουν νόμοι όπως έχουμε αναλύσει στο Κεφ.2 . Η κοινωνία έχει προνοήσει να φροντίσει τα άτομα με ειδικές ανάγκες ωστόσο σε ένα κράτος όπως το ελληνικό μόνο οι νόμοι σαν πειστήρια δεν αρκούν, εάν δεν τίθενται και σε εφαρμογή.</p>
<p>Πώς είναι οι υποδομές των βιβλιοθηκών στις ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με την Ελλάδα;</p>	<p>Οι υποδομές των ελληνικών βιβλιοθηκών σε σύγκριση με αυτές του εξωτερικού είναι αρκετά πίσω όχι όμως και ανύπαρκτες. Η αλλαγή έχει ξεκινήσει με αργά αλλά σταθερά βήματα. Όταν θα μπορούν να συγκριθούν οι οικονομίες των εξωτερικών χωρών με αυτές στην Ελλάδα, τότε μόνο θα μπορούμε να συγκρίνουμε δίκαια και τις υποδομές των βιβλιοθηκών</p>

. Ωστόσο, μία ιδανική εικόνα προς μίμηση δεν θα ήταν και κακή.

http://www.chiourea.gr/2012/12/3_4.html?1

BIBΛIOΓPAΦIA

- Jing, Z., Han, L., Songzhu, L., Yanfang, W., & Jingwen, S. (2013). Υπηρεσίες δημόσιας βιβλιοθήκης για άτομα με αναπηρία στον Καναδά: Η περίπτωση της δημόσιας βιβλιοθήκης του Τορόντο. *Περιοδικό Επιστημών Βιβλιοθηκών στην Κίνα*, 6.
- Μπογιατζή, Χριστίνα, 2021, «Αναπηρία και Ψυχολογία» / [URL:https://www.randp.gr/anapiria_kai_psychologia_synenteyksi_tis_kas_mpongiatzi_xristinas_e-mag-december/](https://www.randp.gr/anapiria_kai_psychologia_synenteyksi_tis_kas_mpongiatzi_xristinas_e-mag-december/)
- Κ.Μάννεση, Κ. Κυπριανός, Α. Τράντα και Α. Κουλούρης. Βιβλιοθηκονομία και Βιβλιοθήκες στον 21 ο Αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2021. Κεφ.8 -Άτομα με αναπηρίες και βιβλιοθήκες)
- Κουλικούρδη, Ά. (2007). Κατευθυντήριες Οδηγίες Προσβάσιμων Υπηρεσιών Βιβλιοθηκών για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ): διεθνής πραγματικότητα.
- Κοζάνη, Μ. (2015). Δημόσιες Βιβλιοθήκες & ΑμεΑ.
- Θ.Λότσαρη,2019.Εντυπο-ανάπηρα άτομα και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες:Οι διεθνείς προσεγγίσεις και η ελληνική εμπειρία. ΒΚΠ, Πανεπιστήμιο Πατρών
- Iatronet, URL: <https://www.iatronet.gr/>
- Δελλασούδας, Λ. Γ.(2005). *Εισαγωγή στην Ειδική Παιδαγωγική: Σχολική Ένταξη μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (Τόμος Α')*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- ICF Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας, και της Υγείας, (ΙΚΠΑ) 2005. © ΠΟΥ Επιμέλεια-Παραγωγή: ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις ΜΕΠΕ . ISBN 960-8071-94-1. (Σελίδες 261-262-263)
- Ποδηματή, Μ. (2011). Το κοινωνικό και ψυχολογικό περιβάλλον ενηλίκων με προβλήματα ακοής και η αποτύπωσή του στη γεωγραφική περιφέρεια Αττικής. Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Newsitamea,(2016).Πώς αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία την αναπηρία τους; URL: <https://www.newsitamea.gr/2016/03/03/pos-antimetopizoun-anapiri-tin-anapiria-tous/>
- E-nomothesia,(2008). Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. URL: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-3699-2008.html>

- E-nomothesia(2018). Ίδρυση Δικτύου Σχολικών Δημόσιων Δημοτικών Σχολείων ,URL: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/bibliothekes/upourgike-apophase-ph-14-22511-d1-2018.html>
- Δρ. Αντι Γκόλντινερ, Διδάσκουσα στο University College London (UCL). Τα ερευνητικά
- E-nomothesia(2017). Ειδικό Πρόγραμμα ενίσχυσης εργοδοτών για την πρόσληψη 2.000 ανέργων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), Απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες, Αποφυλακισμένων, Νεαρών Παραβατικών Ατόμων ή Νεαρών Ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο. URL: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ergasia-koinonike-asphalise/koine-upourgike-apophase-38839-838-2017.html>
- Αγάθη Πατσιούδη,(09/2020) «Αθηνοδρόμιο». Μαθητές με νοητική Αναπηρία(Νοητική υστέρηση) URL: <http://www.athinodromio.gr/%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CE%AD%CF%82-%CE%BC%CE%B5-%CE%BD%CE%BF%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%BF%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%85>
- Ψάλιου, Π., & Φτιάκα, Ε. (2010, Ιούνιος). *Η αναπηρία στο λογοτεχνικό έργο της Αλκμόνης Παπαδάκη*. Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο 11^ο Παγκύπριο Συνέδριο Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου, Λευκωσία.
- Βιβλιοθήκη Κέντρο Πληροφόρησής Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Υπηρεσία Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία Βιβλιοθήκης και κέντρου πληροφόρησης. URL: <https://www.lib.auth.gr/el/amea>
- Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική βιβλιοθήκη Ιωαννίνων .URL: <https://www.zosimaialib.sch.gr/?lang=el>
- National Library of Greece. URL: www.nlg.gr
- Ίδρυμα Ευγενιδίου, Προσβασιμότητα, URL:<https://www.eef.edu.gr/el/episkepsi/ypiresies=pros-amea/stin-bibliothiki/>

- Κοβεντάρειος Κεντρική βιβλιοθήκη Κοζάνης . URL: http://www.kozlib.gr/kozlib_new/?page_id=1138
- Παιδικές Βιβλιοθήκες –Πνευματικό κέντρο Δήμου Καρδίτσας . URL: <https://dimoskarditsas.gov.gr/paidikes-vivliothikes-pneumatiko-kentro-dimoy-karditsas/>
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λαμίας. URL: <https://www.vivlamias.gr/ypiresies/ypostiriksi-amea/>
- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη. URL: <https://www.ascsa.edu.gr/research/gennadius-library-gr>
- Η Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης Πατρών . URL: <http://old.library.upatras.gr/fordisabled/>
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ.(10/2020) «Η αυγή» . Προκλήσεις και Ευκαιρίες στα δικαιώματα Ατόμων με Αναπηρία (Αμεα), https://www.avgi.gr/koinonia/370423_prokliseis-kai-eykairies-sta-dikaiomata-atomon-me-anapiria-amea
- Ιωάννα Σωτήρχου,(01/2021). « *efsyn* » Αναπηρία, ανθρώπινα δικαιώματα, και τεχνοθητική σε ένα νομοσχέδιο, έντυπη έκδοση
- Accessible Multi-modal Electronic Library, AMEALIB. URL: <https://amelib.seab.gr/>
- Φάρος Τυφλών Ελλάδος , <https://www.fte.org.gr/index.php/el/>
- CELA LIBRARIES,<https://celalibrary.ca/>
- Ράνια Χιουρέα, (04/12/2012). Άτομα με αναπηρία: 3 Δεκεμβρίου, ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ, URL: http://www.chiourea.gr/2012/12/3_4.html?m=1
- Παρούλα Νάσκου-Περράκη, (2015). Η Προσβασιμότητα: ένα νέο δικαίωμα στο διεθνές νομικό πλαίσιο προστασίας των Ατόμων με Αναπηρία», URL: <http://www.naskouperraki.gr/>

- Στεύη Τσούτση,(22/11/2017). Είμαι ΑΜΕΑ. Και τι σας πειράζει; . URL: <https://parentsgo.kidsgo.com.cy/eimai-amea-kai-ti-sas-peirazei/>
- Κεντρική βιβλιοθήκη Καλαμαριάς. URL: <https://lib.kalamaria.gr/?s=%CE%91%CE%BC%CE%B5%CE%B1#>
- Δήμος Χαλανδρίου/Παιδική βιβλιοθήκη Μίμης Βασιλόπουλος. URL: <https://www.chalandri.gr/yphresies/politismos/mimis-vasilopoulos/>
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου «Ο Παλαμήδης»(παιδικό τμήμα).URL: <https://vivl-nafpl.arg.sch.gr/>